
KAAVASELOSTUS

TYÖNUMERO: 20601730

KUHMON KAUPUNKI

LAMMASJÄRVEN RANTAOSAYLEISKAAVA

SWECO YMPÄRISTÖ OY
OULU
12.2.2019

Muutoslista

				EHDOTUS
21.1.2019	Mika Hakkarainen	Kaisa Mäkinen	Johanna Lehto	LUONNOS
PÄIVÄYS	HYVÄKSYNYT	TARKASTANUT	LAATINUT	HUOMAUTUS

Käsittelyvaiheet

Kaavatyön käynnistäminen, tekninen lautakunta	26.04.2018 31§
Vireilletulosta ilmoitettu	20.6.2018
OAS nähtäville	20.6.2018
1. Viranomaisneuvottelu	24.4.2018
Viranomaistyöneuvottelu	19.12.2018
Valmisteluvaiheen kuuleminen, luonnos nähtävillä	XX
2. Viranomaisneuvottelu	XX
Ehdotus nähtävillä	XX
Hyväksytty kunnanvaltuustossa	XX

Kaavakartta

1:10 000 (alue 1 ja alue 2 sekä merkinnät)	12.2.2019
--	-----------

Liitteet

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma	21.1.2019
Emätilaselvitys	
Vastineet kaavaluonnoksesta saatuun palautteeseen	
Vastineet kaavaehdotuksesta saatuun palautteeseen	

Erilliselvitykset:

- Luontoselvitys
- Maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys
- Asukaskysely (tulokset luottamuksellisia)

Sisältö

1	JOHDANTO.....	1
1.1	Suunnittelualue.....	1
2	LÄHTÖKOHDAT	2
2.1	Suunnittelutilanne	2
2.1.1	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	2
2.1.2	Maakuntakaava	3
2.1.3	Kuhmon maankäyttöstrategia	6
2.1.4	Yleiskaavat	7
2.1.5	Asemakaavat	7
2.1.6	Rakennusjärjestys	11
2.1.7	Pohjakartta ja kiinteistöt	11
3	PERUSSELVITYKSET	12
3.1	Yleistä.....	12
3.2	Luonnonympäristö	12
3.2.1	Luontoselvitys	12
3.2.2	Vesistö ja pohjavedet	13
3.2.3	Tulva-alueet	13
3.2.4	Maa- ja kallioperä.....	15
3.3	Maisema	16
3.3.1	Maisemaselvitys	16
3.3.2	Maiseman yleiskuvaus	17
3.3.3	Arvokkaat maisema-alueet.....	17
3.3.4	Maankäyttösuositukset.....	18
3.4	Rakennettu kulttuuriympäristö	19
3.4.1	Yhdyskuntarakenne ja asutuksen nykytila	19
3.4.2	Rakentamisen määrä ja rantaviiva.....	19
3.4.3	Rakennetun kulttuuriympäristön inventointi	19
3.4.4	Muinaisjäännökset	20
3.5	Liikenne ja melualueet.....	21
3.6	Yhdyskuntatekniikka	24
3.7	Maanomistus.....	24
3.7.1	Emätilaselvitys	24
3.8	Väestö, rakentamispaine.....	24
3.9	Elinkeinot ja palvelut	25
3.10	Virkistys	25
4	TAVOITTEET.....	26
4.1	Yleiset tavoitteet	26

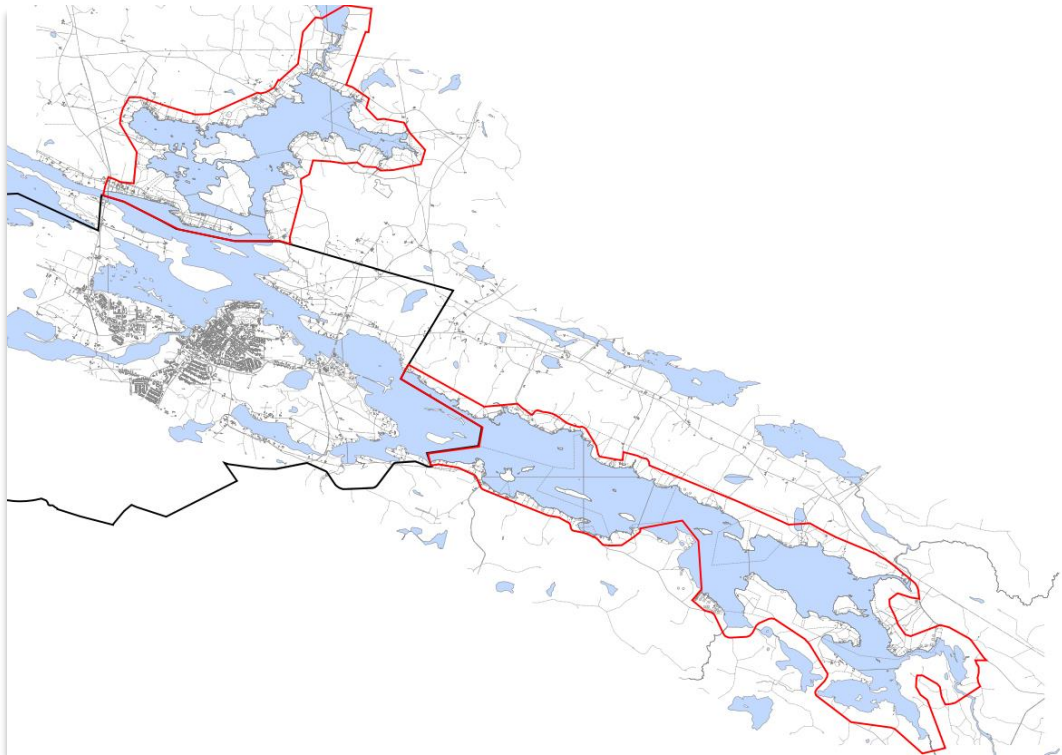
4.2	Mitoitustavoitteet	26
4.3	Asukaskysely	26
5	RANTAOSAYLEISKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET	28
5.1	Suunnittelun vaiheet	28
5.2	Osallistuminen ja vuorovaikutus	28
5.3	Luonnosvaiheen kuuleminen	29
5.4	Ehdotusvaiheen kuuleminen	29
6	RANTAOSAYLEISKAAVAN KUVAUS	30
6.1	Kaava-alueen rajausta	30
6.2	Rantavyöhykkeen rajausta ja tulkinta	30
6.3	Yleiskaavan kuvaus	31
6.3.1	Kokonaisrakenne ja -mitoitus	31
6.3.2	Mitoitusperiaatteet	31
6.3.3	Kuvaus alueittain ja toimialoitain	33
6.3.4	Kaavamääräykset	41
6.4	Vertailevat tarkastelut	43
6.4.1	Muutos nykytilanteeseen	43
6.4.2	Valtakunnalliset ja seudulliset intressit	43
6.4.3	Tavoitteiden toteutuminen	43
7	YLEISKAAVAN VAIKUTUKSET	44
7.1	Arviointimenetelmät	44
7.2	Ympäristövaikutukset	44
7.2.1	Vaikutukset kyläkuvaan, maisemaan ja rakennettuun ympäristöön	44
7.2.2	Vaikutukset luontoon, maa- ja kallioperään, veteen ja ilmastoon	45
7.2.3	Vaikutukset liikenteeseen ja infrastruktuuriin	45
7.3	Taloudelliset vaikutukset	46
7.4	Sosiaaliset vaikutukset	46
7.4.1	Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	46
7.4.2	Vaikutukset maa- ja metsätalouteen, yritystoimintaan ja palveluihin	46
8	YLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN	48
8.1	Detaljikaavoitus, muu suunnittelu ja toteuttamistoimenpiteet	48

1 JOHDANTO

Lammasjärvi sijaitsee Kuhmossa keskustaajaman pohjois- ja itäpuolilla. Alueella on noin 120 km rantaviivaa, ja suunnittelualue jatkaa suoraan keskustaajaman kaava-alueita. Kuhmoon on laadittu vuonna 2016 rantojen kehittämissuunnitelma (koskien koko kaupunkia, laatijana Sweco Ympäristö Oy). Suunnitelman mukaan Lammasjärven alue on tärkeä virkistyskäytön kannalta, ja sille kohdistuu rakentamispainetta. Ranta-alueet ovat pääosin yksityisessä omistuksessa, UPM:n maille on laadittu rantakaavoja. Maankäyttöä ohjaaman on katsottu tarvittavan laajempi yleiskaava.

1.1 Suunnittelualue

Kuhmon Lammasjärven rantaosayleiskaava laaditaan Lammasjärven ranta-alueelle jatkaamaan suoraan keskustaajaman osayleiskaavoitettua aluetta. Alueella on rantakaavat mukaan lukien noin 120 km rantaviivaa. Lisäksi alueella on runsaasti saaria, joista osa on hyvin suuria.

Suunnittelualueen raja (keskustaajaman osayleiskaavan raja on esitetty kartalla mustalla viivalla)

2 LÄHTÖKOHDAT

2.1 Suunnittelutilanne

2.1.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvosto on päättänyt 30.11.2000 valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista, jotka on otettava kaavoituksessa huomioon. Tavoitteet on tarkistettu, ja uudistetut tavoitteet ovat tulleet voimaan 1.4.2018.

Uudistuksen myötä valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat:

1. Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
 - luodaan edellytykset alueiden ja yhdyskuntien kehittymiselle elinvoimaisina, vahvuuksia ja voimavaroja tehokkaasti ja kestävästi hyödyntäen
 - edistetään monikeskuksista, verkottuvaa ja hyvin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta
 - vastataan väestö- ja työpaikkakehityksen edellyttämiin tarpeisiin, luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi ja mahdollistetaan eri väestöryhmien tarpeita vastaava asuntotarjonta
 - luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen
 - edistetään saavutettavuutta, kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen sekä viestintään ja liikumiseen liittyvien palveluiden kehittämistä
2. Tehokas liikennejärjestelmä
 - edistetään liikennejärjestelmän toimivuutta, toimintavarmuutta ja turvallisuutta
 - edistetään vähähiilisyyttä
3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
 - varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin, uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin
 - ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja, jätetään riittävät suojaetäisyydet, tai riskit hallitaan muulla tavoin
 - suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset, alueet tai toiminnot sijoitetaan riittävän etäälle häiriintyvistä kohteista
 - otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet
4. Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
 - huolehditaan luonnon- ja kulttuuriympäristöistä kestävällä tavalla, mikä on tärkeää elinkeinojen, väestön hyvinvoinnin ja alueiden identiteetin kannalta
 - huomioidaan valtakunnalliset inventoinnit
 - huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta sekä edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä
 - huolehditaan virkistysalueiden riittävydestä ja virkistysyhteyksien jatkuvuudesta
 - luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle, luonnonvarojen kestäväälle hyödyntämiselle sekä huolehditaan riittävän yhtenäisten pelto- ja metsäalueiden säilymisestä
 - saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kehittämisedellytysten ja niille tärkeiden alueiden säilyminen (ei koske tätä aluetta)
5. Uusiutumiskykyinen energiahuolto
 - varaudutaan uusiutuva energiantuotannon tarpeisiin sekä huolehditaan kuljetusten ja varastoinnin toimivuudesta
 - sovitetaan tuulivoimarakentaminen ympäröivään maankäyttöön, sijoittaminen keskitetyksi usean voimalan yksiköihin

- *turvataan merkittävien voimajohtojen ja kaasuputkien linjausten ja toteuttamismahdollisuudet, hyödyntäen olemassa olevia johtokäytäviä*

Lisäksi yleiskaavaa laadittaessa on huomioitava Maankäyttö- ja rakennuslain 39 § ja 73 §:n mukaiset yleiskaavan sisältövaatimukset.

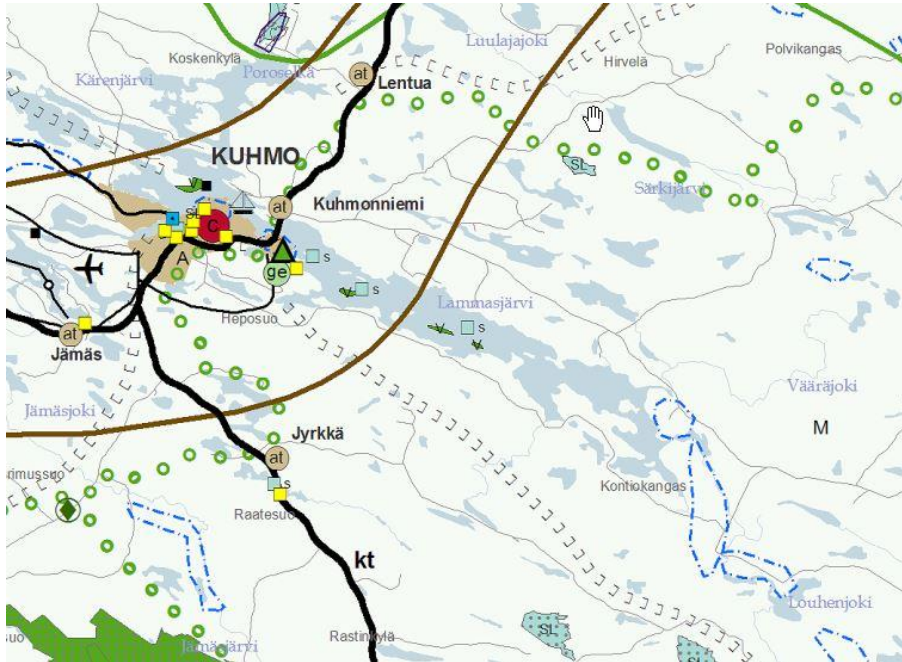
Tässä kaavatyössä valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista ja yleiskaavan sisältövaatimuksista huomioidaan erityisesti toimivaan aluerakenteeseen, taloudellisuuteen, eheytyvään yhdyskuntarakenteeseen ja elinympäristön laatuun liittyviä tavoitteita. Lammasjärvellä tulee huomioida tavoitteet varautua sään ääri-ilmiöihin ja tulviin, huolehtia luonnon- ja kulttuuriympäristöistä kestäväällä tavalla, huolehtia valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta sekä huolehtia virkistysarvojen riittävydestä.

2.1.2 Maakuntakaava

Kuhmossa on voimassa neljä maakuntakaavaa:

- Kainuun maakuntakaava 2020 on hyväksytty maakuntavaltuustossa 7.5.2007 ja Valtioneuvosto on vahvistanut kaavan 29.4.2009 (kokonaismaakuntakaava)
- Kainuun 1. vaihemaakuntakaava hyväksyttiin Kainuun maakuntavaltuustossa 19.3.2012 ja ympäristöministeriö vahvisti kaavan 19.7.2013: kaava käsittelee Puolustusvoimien ampuma- ja harjoitusalueita sekä niiden melualueita, kaavassa ei ole merkintöjä Lammasjärven suunnittelualueella
- Kainuun kaupan vaihemaakuntakaava on hyväksytty Kainuun maakuntavaltuustossa 1.12.2014 ja ympäristöministeriö vahvisti kaavan 7.3.2016: kaavassa ei ole merkintöjä Lammasjärven suunnittelualueella
- Kainuun tuulivoimamaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 30.11.2015 ja vahvistettu ympäristöministeriössä 31.1.2017, kaavassa ei ole merkintöjä Lammasjärven suunnittelualueella.

Kainuussa on vireillä kokonaismaakuntakaavan 2020 tarkistaminen. Kainuun kokonaismaakuntakaavan tarkistaminen käynnistyi maakuntavaltuuston päätöksellä 1.6.2015, ja kaavaluonnos oli nähtävillä kesällä 2018. Siinä osayleiskaavoitettavalle alueelle on esitetty valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (Lentuankoski RKY-alue), luonnonsuojelukohteita (SL-kohde) sekä lähistölle moottorikelkkareittejä.

Ote Kainuun voimassa olevasta maakuntakaavasta.

Voimassa olevassa maakuntakaavassa Lammasjärven alueelle on osoitettu virkistysalueita (saariin) sekä suojelualueita tai -kohteita (saariin ja Lentuankosken alueelle). Alueen itälaidassa on pohjavesialuetta, ja alueen lähellä kulkee moottorikelkkareittejä. Lentuankosken alue on valtakunnallisesti arvokas kulttuurihistoriallinen kohde tai alue.

Kuhmon taajama lähialueineen kuuluu Kajaani-Kuhmo-Vartius -käytävään, joka on osa valtakunnallisesti tärkeää kansainvälistä Oulu-Kajaani-Arkangel -käytävää. Suunnittelumääräyksen mukaisesti käytävää kehitetään kansainvälisenä matkailu- ja liikennekäytävänä, jonka maankäytön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota liikenteen ja matkailun palveluihin sekä liikenne- ja kulttuuriympäristön laatuun.

Maakuntakaavaluonnoksessa rantojen käytölle on esitetty suunnittelumääräykseksi:

Ranta-alueita tulee kehittää viihtyisinä asumisen ja virkistyksen alueina huomioon ottaen vapaa-ajan, osa-aika- tai pysyvän asumisen tarpeet. Alueiden suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota sähköisten palvelujen saatavuuteen, olemassa olevaan infrastruktuuriin sekä ympärivuotisen käytön edellytyksiin. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee ottaa huomioon yleisen virkistyskäytön tarpeet ja vesille pääsyn mahdollisuudet, luonnon- ja maisema-arvot sekä vesi- ja energihuollon järjestäminen.

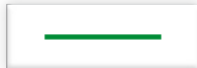

KAJAANI-KUHMO-VARTIUS -KÄYTÄVÄ

Kehittämismerkinnällä **ok1** esitetään Kajaani-Kuhmo-Vartius -käytävä. Se on Kainuussa osa valtakunnallisesti tärkeää kansainvälistä Oulu-Kajaani-Arkangel -käytävää.

Suunnittelumääräys:

Kajaani-Kuhmo-Vartius -käytävää kehitetään kansainvälisenä matkailu- ja liikennekäytävänä, jonka maankäytön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota liikenteen ja matkailun palveluihin sekä liikenne- ja kulttuuriympäristön laatuun. Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon korkealuokkaisen maantieliikenteen ja tietoliikennejohtojen tilavaudet ja rajoitukset ympäröivälle maankäytölle.

Luontomatkailun kehittämisalue

Merkinnällä osoitetaan merkittäviä luontomatkailun kehittämisalueita, joihin kohdistuu vähintään maakunnallisesti tai seudullisesti tärkeitä luonnon virkistyskäytön tai luontomatkailun kehittämistarpeita ja kehittämisresurssien kohdentamista, luonnon monikäytön ja luonnonsuojelun yhteensovittamistarpeita, ulkoilu- ym. reitistöjen kehittämistarpeita, matkailuelinkeinojen maankäytöllisten edellytysten turvaamistarpeita sekä maa- ja metsätalouden edellytysten turvaamis- ja yhteensovittamistarpeita muun maankäytön kanssa.

Suunnittelumääräys:

Alueita kehitetään luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun kohdealueina. Luontomatkailua palvelevat rakenteet pyritään keskittämään näille alueille. Alueilla tulee varautua merkittäviin matkailijamäärien kasvuun ja kansainväliseen yhteistyöhön. Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun edistämiseen sekä luonnon- ja kulttuuriarvojen säilymiseen. Alueen toteuttaminen ei saa vaarantaa alueella sijaitsevan tai siihen rajoittuvan Natura -alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja. Metsätaloustalouteen tarkoitetuilla alueilla ei saa rajoittaa nykyisestään metsätalouden toimintaedellytyksiä.

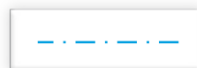

VALTAKUNNALLISESTI ARVOKAS KULTTUURIHISTORIALLINEN KOHDE TAI ALUE

Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet ja rakennetut kulttuuriympäristöt.

Suunnittelumääräys:

Alueiden suunnittelussa tulee ottaa huomioon rakennettujen kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet ja ominaispiirteet sekä turvata merkittävien kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen. Valtakunnallisesti arvokkaisiin kohteisiin merkittävästi vaikuttavissa hankkeissa on varattava museoviran omaiselle tilaisuus antaa lausunto.

TÄRKEÄ POHJAVESIALUE

Merkinnällä osoitetaan vedenhankinnan kannalta tärkeät (1. luokan) ja vedenhankintaan soveltuvat (2. luokan) pohjavesialueet.

Suunnittelumääräys:

*Pohjavesien pilaantumis- ja muuttumisriskejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle pohjavesialueista tai suojattava niin, että pohjavesialueen käyttökel-
poisuus vedenhankintaan ei vaarannu. Alueella tulee huolehtia pohjavesien suojelun ja
maa-ainesten ottotarpeiden yhteensovittamisesta.*

VIRKISTYSALUE

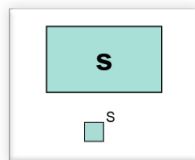
Merkinnällä **V** osoitetaan vähintään seudullisia virkistysalueita ja seudullisesti merkittäviä virkistysalueita ja virkistyskäytön kehittämisalueita taajama-alueiden ulkopuolella. Maakuntakaavassa virkistysalueeksi osoitetulla alueella on voimassa MRL:n 33.1 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Suunnittelumääräys:

Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen virkistyskäytön kehittämiseen sekä luonnon ja ympäristöarvojen säilymiseen. Alueen toteuttaminen ei saa vaarantaa alueella sijaitsevan tai siihen rajoittuvan Natura -alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja. rakennuslupahakemuksesta tulee pyytää MRL 133 §:n mukaisesti alueellisen ympäristökeskuksen lausunto.

Rakentamismääräys:

Alueelle saa rakentaa yleistä virkistyskäyttöä varten tarkoitettuja rakennuksia. Valtion retkeilyalueille sallitaan niiden yleisen virkistystoiminnan kannalta tarpeellinen rakentaminen.

SUOJELUALUE TAI -KOHDE

Merkinnällä **S** osoitetaan maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävät maankäyttö- ja rakennuslain tai vesilain nojalla suojellut tai suojeltavaksi tarkoitettut alueet sekä valtion maalla olevat Metsähallituksen päätöksellä muodostetut tai muodostettavat virkistys-, suojelu- tai ympäristöarvometsät. Alueilla on voimassa MRL 33.1 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Suojelumääräys (MRL 30.2 §):

ennen vallitsevien olosuhteiden muuttamiseen tähtääviä toimenpiteitä on ao. erityisviranomaiselle varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen. Alueella saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen alueen suojeluarvon säilyttämiseksi tai palauttamiseksi. rakennuslupahakemuksesta tulee pyytää MRL 133 §:n mukaisesti alueellisen ympäristökeskuksen lausunto.

Suunnittelumääräys:

Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen suojeluarvojen säilymiseen. Alueelle laadittavassa hoito- ja käyttösuunnitelmassa tulee kiinnittää erityistä huomiota luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun edistämiseen.

2.1.3 Kuhmon maankäyttöstrategia

Kuhmossa ei ole varsinaista maankäyttöstrategiaa. Kuhmon kaupunkistrategia, *Kuhmostrategia*, on hyväksytty kaupunginvaltuuston kokouksessa 17.10.2017.

Strategian mukaan tavoitekuvana on Kuhmo – globaalisti tunnettu biotalouden menestystarina metsän keskellä. Tavoitekuva perustuu seuraaviin vahvuuksiin:

- Metsäklusteri, puutuoteosaaminen, biotalous
- Puhdas luonto ja asuinympäristö
- Maailman kamarimusiikin pääkaupunki
- Hyvän kasvun ja oppimisen ympäristö
- Kiehtova sijainti idän ja lännen rajalla

Maankäyttöön liittyvänä vahvuutena strategiassa korostuu puhdas luonto ja asumisympäristö. Strategian mukaan Kuhmo on yli sadan kosken ja puolen miljoonan hehtaarin metsä, metsästäjien, kalastajien, luontoihmisten ja mökkiläisten paikkakunta, jossa on tilaa ajatella ja voida hyvin avaran tähtitaivaan alla ilman valo- ja melusaastetta. Silmä lepää myös poikkeuksellisen kauniissa rakennuksissa kuten kirjasto, Juminkeko, Tuupalan puukoulu ja Kuhmo-talo.

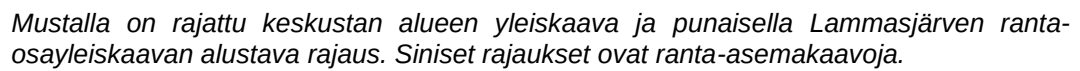
2.1.4 Yleiskaavat

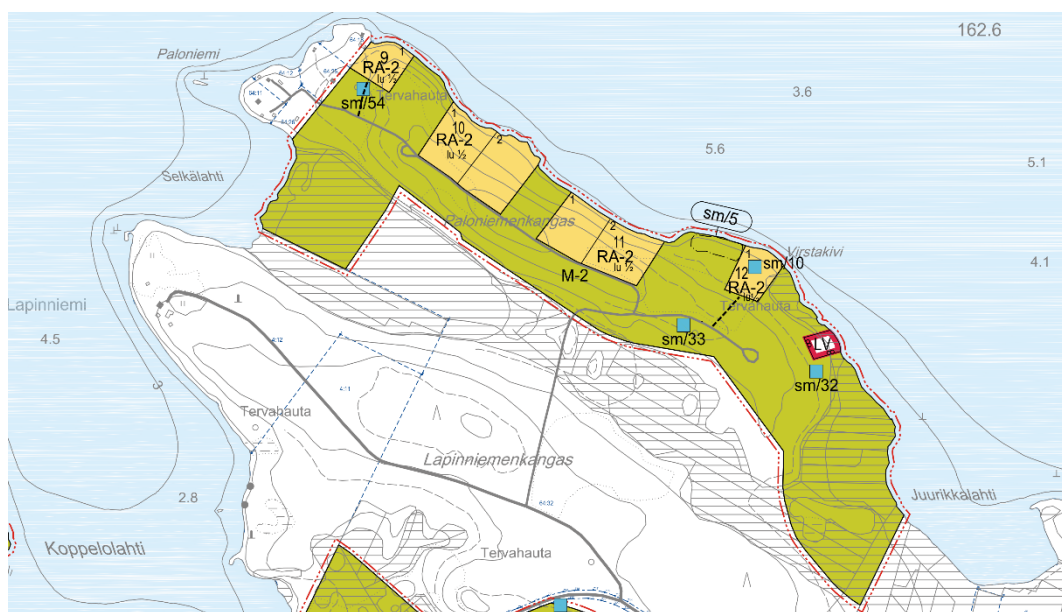
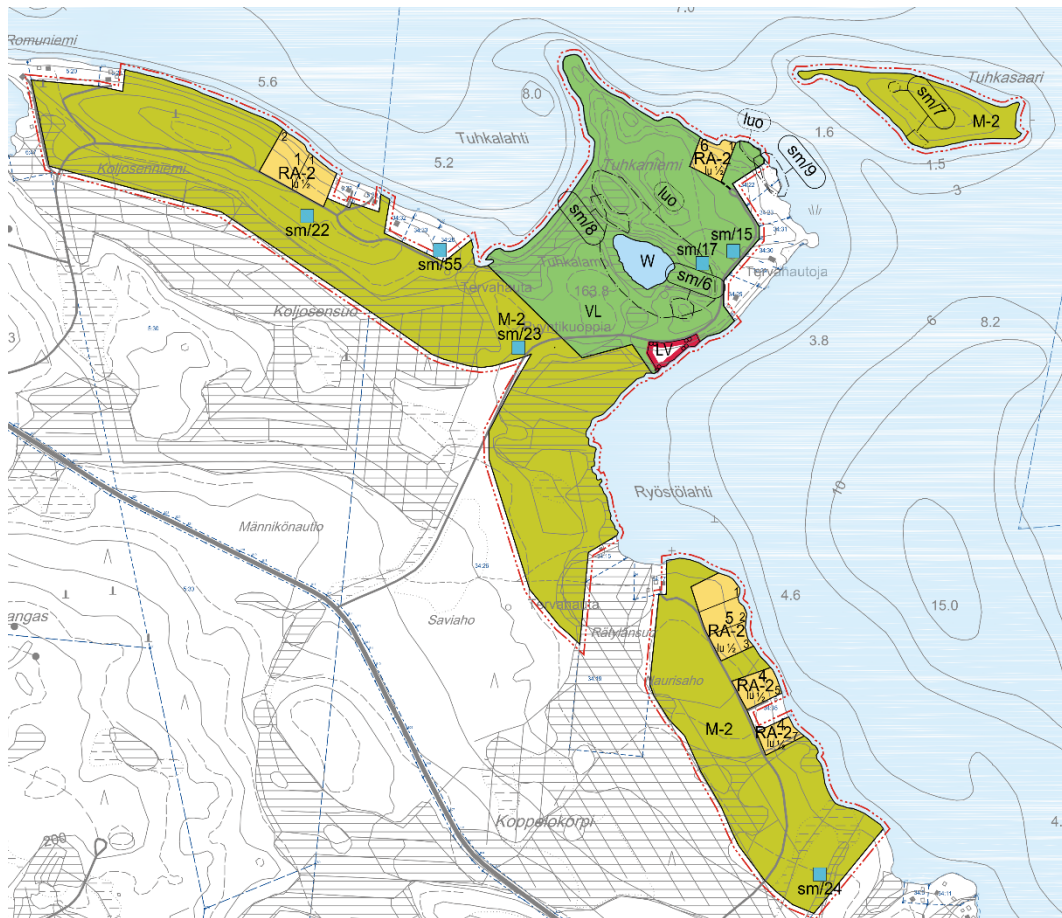
Suunnittelualueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa.

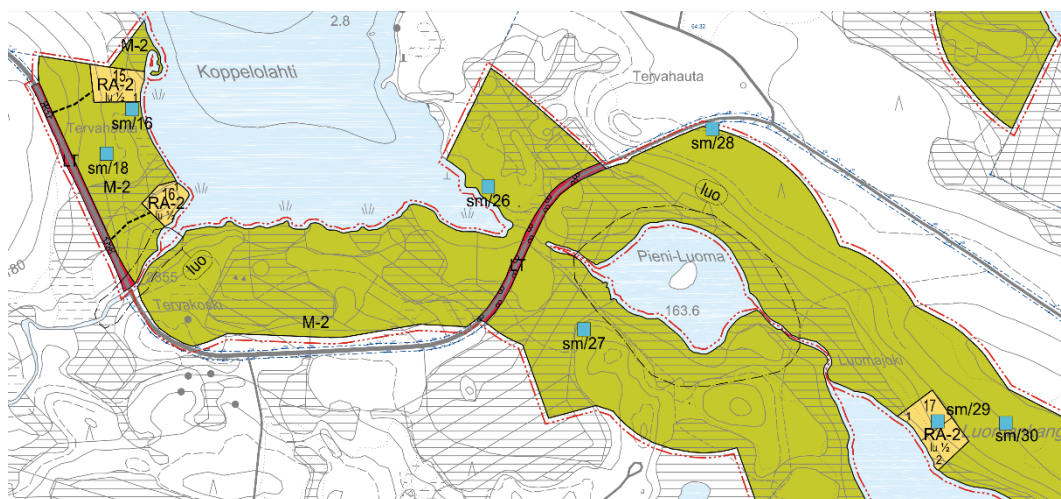
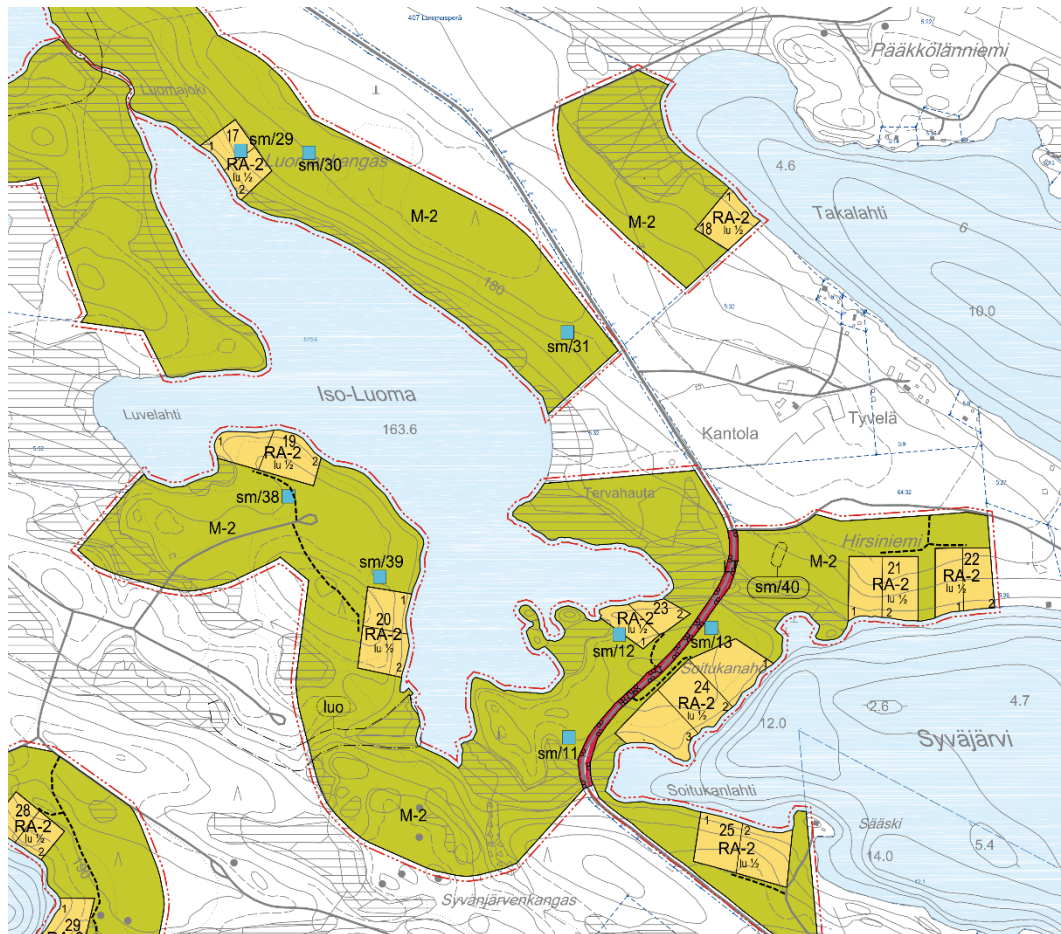
2.1.5 Asemakaavat

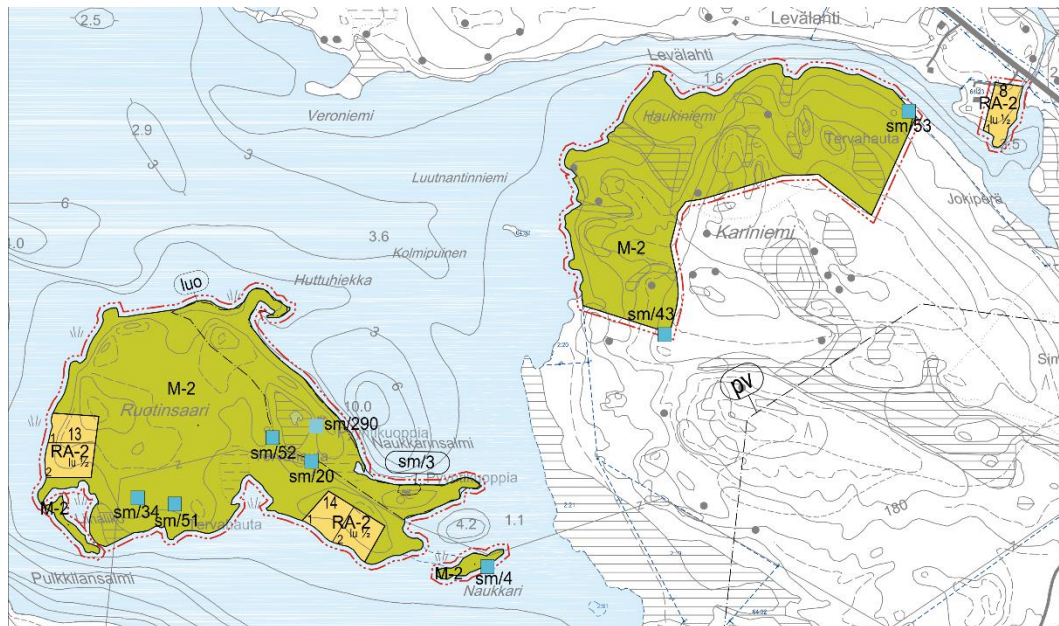
Suunnittelualueella ei ole voimassa asemakaavoja, mutta alueella on ranta-asemakaavoja. Ranta-asemakaavat jäävät voimaan yleiskaavaan laadinnan jälkeenkin.

Alla olevalla kartalla näkyvät Lammasjärven, Iso-Kupsusen ja Leppiniemen rantakaavat (sininen raja) sekä Kuhmon keskustaajaman osayleiskaava (musta raja). Lammasjärven osayleiskaavan alustava raja on esitetty punaisella. Osayleiskaavan rajauskartan jälkeen on kuvat alueen ranta-asemakaavojen sisällöistä.

2.1.6 Rakennusjärjestys

Kuhmon kaupunginvaltuusto on hyväksynyt rakennusjärjestyksen 15.9.2015.

2.1.7 Pohjakartta ja kiinteistöt

Suunnittelussa käytetään Maanmittauslaitoksen kartta-aineistoa.

3 PERUSSELVITYKSET

3.1 Yleistä

Kaavan taustaselvityksinä on laadittu luontoselvitys sekä kulttuuriympäristöselvitys, jossa tarkastellaan maiseman ominaispiirteitä yleisesti sekä kulttuurimaisemaa ja rakennettua kulttuuriympäristöä.

Liikenne- ja meluselvityksiä ei ole tehty. Tiedot liikennemääristä on saatu liikenneviraston liikennemääräkartasta vuodelta 2017. Tiedot teoreettisista melualueista pohjautuvat laskentoihin vuodelta 2017 (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus).

3.2 Luonnonympäristö

3.2.1 Luontoselvitys

Alueelle on laadittu kaavatyön yhteydessä luontoselvitys. Se on erillisenä raporttina tämän kaava-aineiston liitteenä.

Luontoselvityksessä kuvataan Kuhmon Lammasjärven osayleiskaava-alueen luonnon yleispiirteet ja luontoarvojensa puolesta arvokkaat ja huomioitavat kohteet sekä annetaan suositukset maankäytölle alueen luontoarvojen huomioimiseksi.

Kaava-alueelta on kartoitettu luonnonsuojelulain suojellut luontotyytit, metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt ja vesilain luontotyytit sekä uhanalaiset luontotyytit ja muut luontoarvojensa puolesta huomioitavat kohteet. Uhanalaisen, luontodirektiivin mukaisen sekä muun huomionarvoisen lajiston esiintyminen on selvitetty olemassa olevan tiedon ja maastokartoitusten perusteella. Luontoselvitys painottuu kasvillisuuteen ja luontotyyppisiin. Maastokartoitukset kohdistettiin esitietojen perusteella alueille, joilla arvioitiin olevan erityisen arvokasta lajistoa ja elinympäristöjä.

Luontoselvityksen mukaan Lammasjärven osayleiskaava-alueen luonto on yleispiirteiltään karua. Metsät ovat talouskäytössä olevia pääosin mäntyvaltaisia kangasmetsiä. Suot ja soistumat on ojitettu metsätalouskäyttöön. Asutus järven rannoilla on harvaa. Luonnontilaisimmat alueet kaava-alueella ovat pienialaisia soita, hiekkarantoja sekä kalliorantoja, joille järven rantavyöhykkeeseen on jätetty suojapuustoa. Luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset alueet on rajattu arvokkaina luontokohteina. Ne ovat pienialaisia ja erillisiä luonnon monimuotoisuutta lisääviä kohteita muuten käsiteltyssä metsäluonnossa. Nämä on syytä ottaa maankäytön suunnittelussa huomioon. Huomionarvoisista lajeista liito-oravaa (luontodirektiivi liite II) esiintyy Lentuankoskella. Luontoselvityksen yhteydessä ei ole tehty erillisiä pesimälinnusto- tai muun eläimistön selvityksiä. Selvityksessä on kuitenkin rajattu linnustollisesti arvokkaina kohteina maastokäynneillä havaitut loppiluo-dot ja linnustoltaan monipuolisia alueita.

Lentuankoski kuuluu Natura 2000 -alueeseen Lentuan alue (FI1200251, SAC). Lentuankoskella on kaksi yksityismaan suojelu-aluetta; Lentua/Niska-aho (YSA117907) ja Lentua/Koski (YSA117922). Lentua on rantojensuojeluohjelman kohde ja se kuuluu Metsähal-

lituksen Lentuan luonnonsuojelualueeseen (ESA110029), joka on keskeinen osa Ystävyyden puistoa ja Ystävyyden luonnonsuojelualueita, joka on Suomen ja Venäjän rajan yli toimiva puistopari. Lammasjärven eteläosan vesialue, jolla sijaitsevat saaret Honkinen, Kuikkasaari ja Pärtösaari, on Metsähallituksen Suomi 100-ohjelmaan kuuluvaa suojelualueita. Suojelualueista perustetaan yksityismaan luonnonsuojelualueita.

3.2.2 Vesistö ja pohjavedet

Sotkamon reitillä sijaitsevan Lammasjärven pinta-ala on 46,8 km². Lammasjärven valuma-alue, järvi mukaan lukien, on 3 444 km² ja järvisyys 10,8 %. Poroselkään laskeva Lentua muodostaa valuma-alueesta runsaat puolet, eli 2 045 km². Saunajoen-Kesseliöjen osavaluma-alue on 891 km². Lammasjärvi on pintavesityypiltään suuri humusjärvi, joka ei ole voimakkaasti muutettu. Järven ekologinen tila on hyvä.

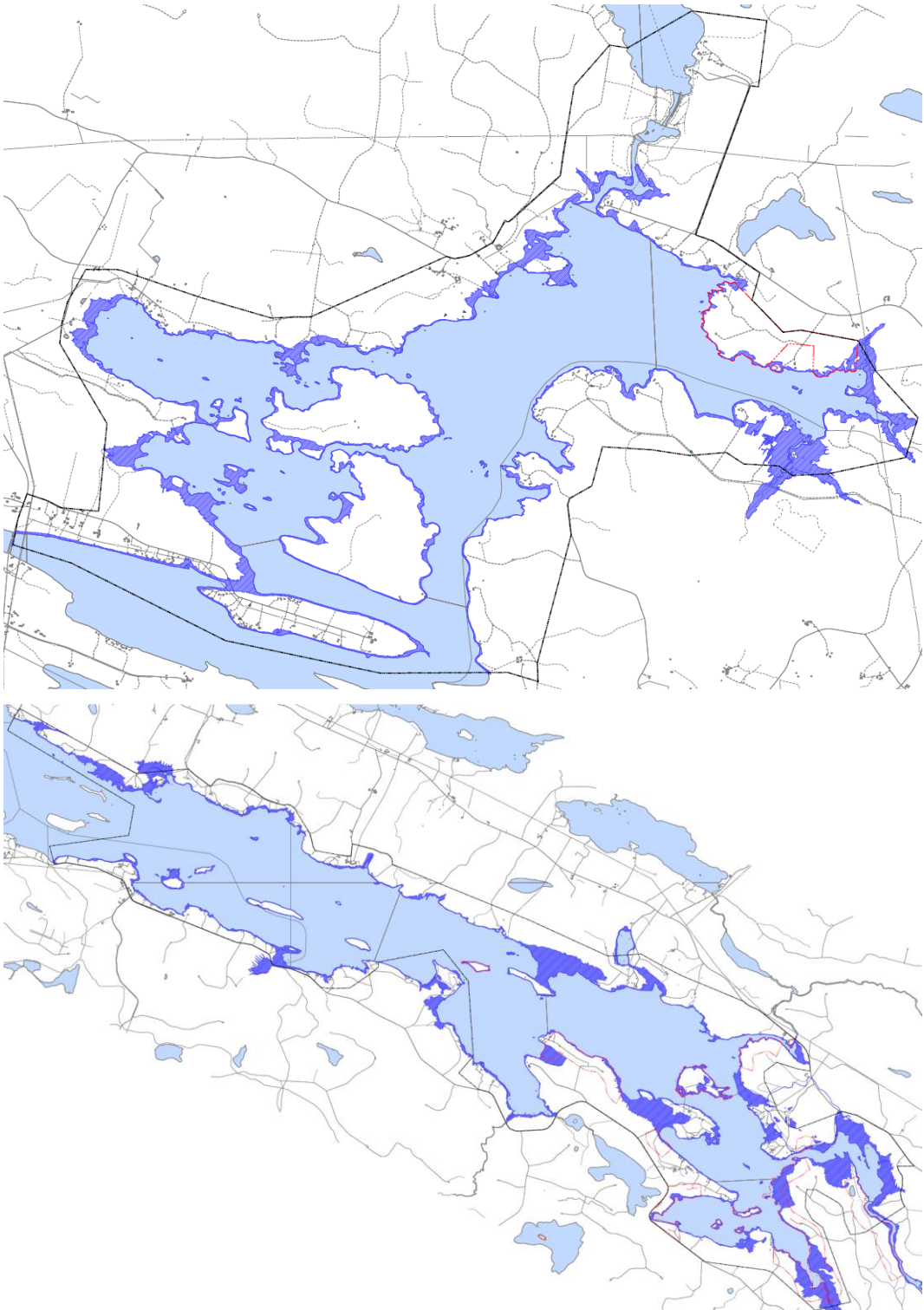

Lammasjärven Poroselkä.

Kaava-alueen itäpäässä on pohjavesialue Kähkölänkangas (1129061), joka on vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue. Pohjavesialueen koko on 1,6 km² ja sen muodostumisalueen pinta-ala on 0,98 km². Pohjavesialue Kylmäkangas (1129062) sijaitsee edellisestä kaakkoon, jatkuen kaava-alueen ulkopuolelle. Kylmäkangas on vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue. Se on kooltaan 4,66 km² ja sen muodostumisalueen pinta-ala on 2,94 km². Kaava-alueen Lammasjärven länsi- ja eteläpuolella 1-2 km etäisyydellä ovat vedenhankintaa varten tärkeät pohjavesialueet Tönölä (1129002), Mammankaivo (1129001) ja Multikangas (1129003B).

3.2.3 Tulva-alueet

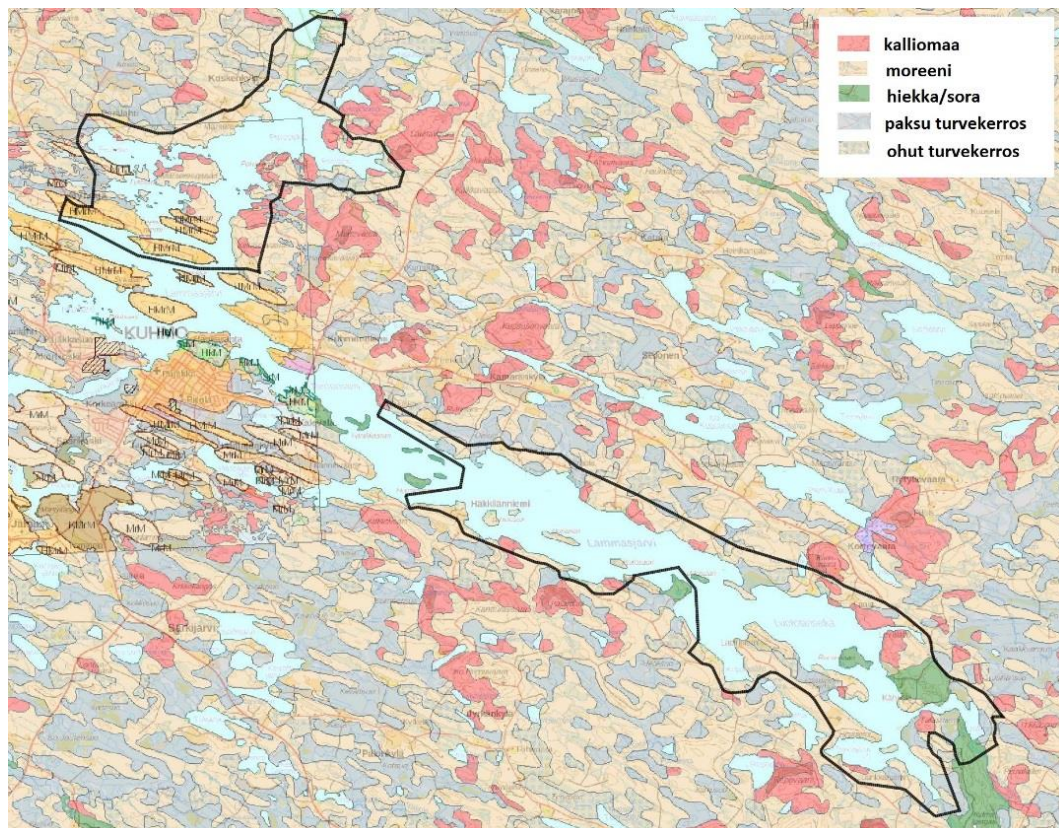
Kainuun ympäristökeskus on määritellyt Lammasjärvelle keskimäärin kerran sadassa vuodessa sattuvan mitoitustulvan huipun vedenkorkeudeksi +164,57 m korkeusjärjestelmässä N60, joka vastaa Kuhmossa korkeusjärjestelmässä N2000 korkeutta +164,84. Korkeuskäyrä saatiin kartalle käyttäen Maanmittauslaitoksen korkeusmallia 2 m. Aineistosta interpoloitiin korkeuskäyrä (N2000) +164,84, joka rajaa kartalla Maanmittauslaitoksen maastotietokannan vesistöviivan kanssa tulvauhka-alueen.

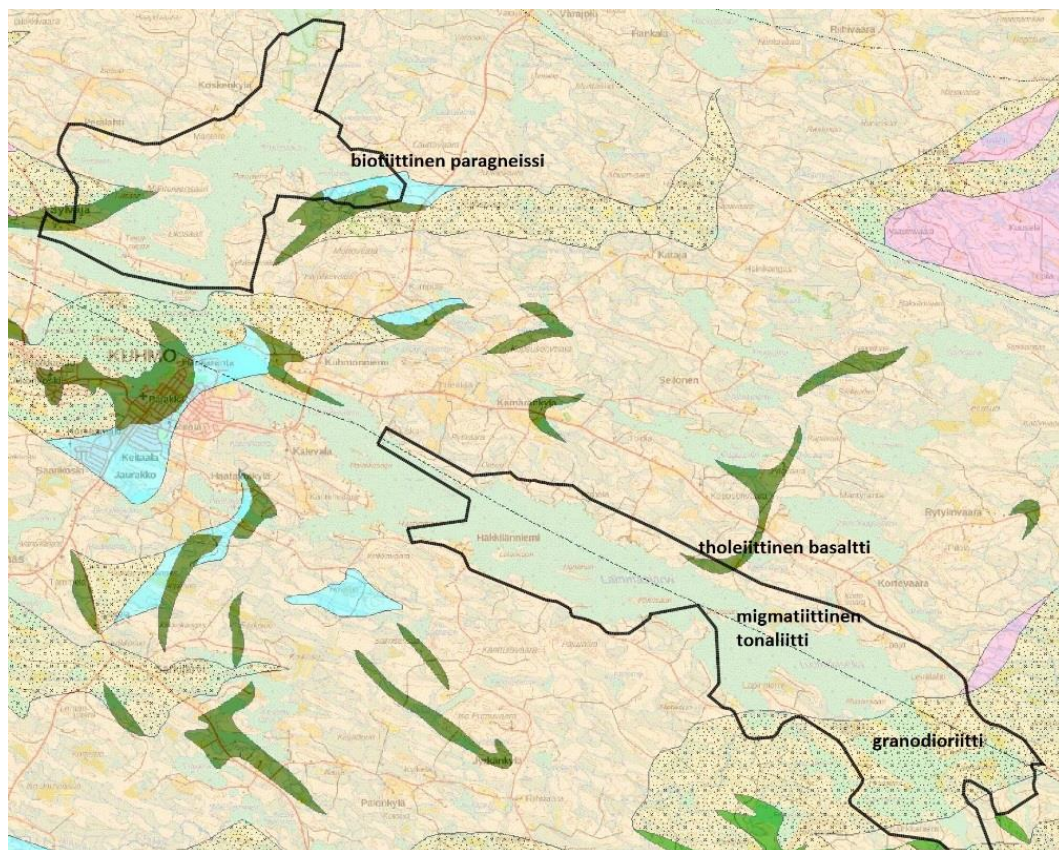
Kartat tulvauhkan alaisista alueista.

3.2.4 Maa- ja kallioperä

Kaava-alueella yleisin maalaji on moreeni. Pääosa moreenista on mannerjäätikön alla syntyntä pohjamoreenia, joka muodostaa kallioperän muotoja noudattelevan vaihtelevan paksuisen, yleensä alle 5 m:n peitteen. Pohjamoreeni on suurimmaksi osaksi hiekkamoreenia (savipitoisuus alle 5 %). Alavimmilla seuduilla, kuten Teeriniemen alueella, on hienoainesmoreenia (savipitoisuus yli 5 %) (Saarelainen ja Häikiö 2003). Kalliopaljastumia on eri puolilla kaava-aluetta. Kähkölänkangas ja Kylmälänkangas kaava-alueen itä- ja kaakkoisosassa kuuluvat luode-kaakko/etelä -suuntaiseen harjuun. Soiden kohdalla maaperä on turvetta.

Alueen maaperä (gtk.fi/maankamara).

Alueen kallioperä koostuu lähes kauttaaltaan tasarakeisesta graniitista tai juovaisesta gneissigraniitista (Saarelainen ja Häikiö 2003). (Kuva gtk.fi/maankamara).

3.3 Maisema

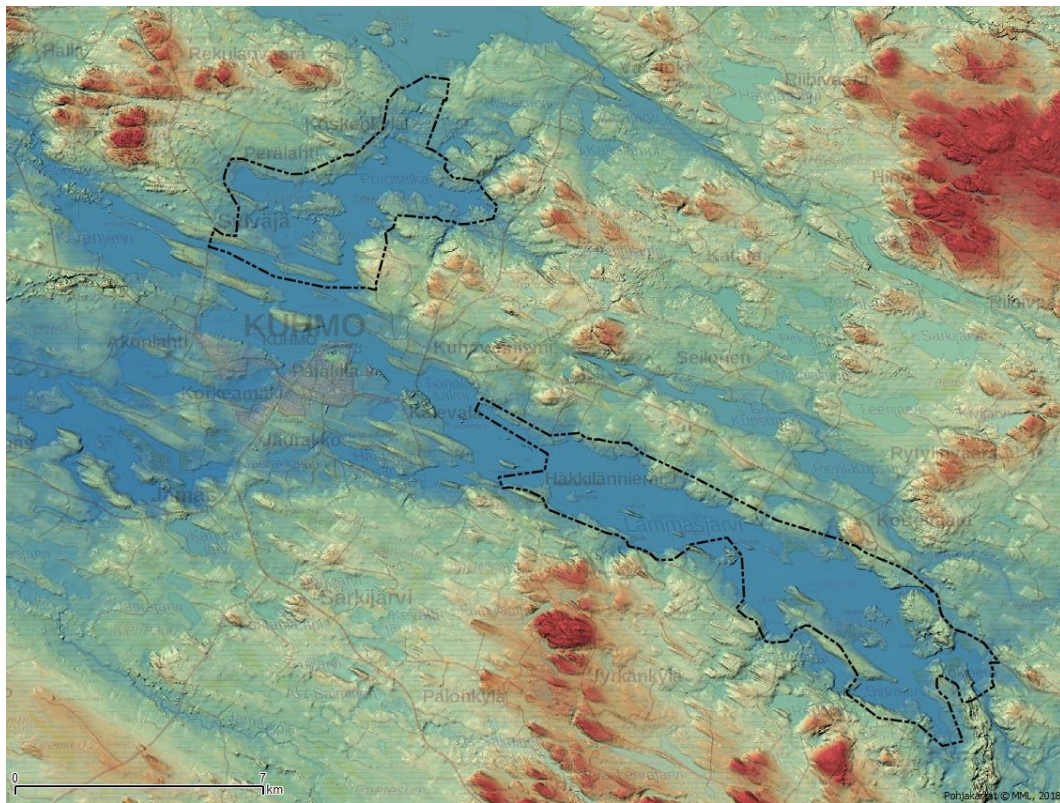
3.3.1 Maisemaselvitys

Alueelle on laadittu kaavatyön yhteydessä maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys. Se on erillisenä raporttina tämän kaava-aineiston liitteenä. Selvityksessä tarkastellaan maisemaa ja sen arvoja mm. maisemakuvan ja maisemarakenteen analysoinnin kautta. Selvityksessä kulttuurimaisemalle tyypillisiä piirteitä käydään läpi koko Lammasjärven rantaosayleiskaavan kattamalla alueella. Selvityksessä annetaan maankäyttösuositukset yleiskaavoitusta ja rakennuspaikkojen sijoittelua varten.

Maisemaselvityksen lähtökohdiksi on analysoitu karttatarkasteluna alueen korkokuvaa ja maisemarakennetta, maiseman elementtejä (mm. avoimet ja sulkeutuvat alueet, rajapinnat ja reunavyöhykkeet) sekä aluekokonaisuuksia. Analyysiä on täydennetty maastokäynnillä 4.7.2018. Maastossa alue kierrettiin yleispiirteisesti sekä tarkasteltiin lähtökohtien pohjalta valittuja alueita tarkemmin.

3.3.2 Maiseman yleiskuvaus

Kuhmo kuuluu Kainuun itäosien tasaisempaan, loivasti kumpuilevaan ylänköalueeseen (150-250 m merenpinnan yläpuolella). Suunnittelualueen ulkopuolella on korkeampia ja laajempia selännealueita ranta-alueen ollessa pääosin matalampaa ja tasaisempaa.

Suunnittelualueen korkeuskuvasta näkyy selkeästi ranta-alueen pienet korkeusvaihtelut laajempien selänteiden sijaitessa taustalla. Kuvassa korkeus esitetty väreillä: korkeimmat kohdat ovat punaisella ja siitä hieman matalammat ruskealla/keltaisella, matalimmat alueet sinisen sävyillä.

3.3.3 Arvokkaat maisema-alueet

Vuosina 2011-2013 laaditun valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventoinnin mukaan suunnittelualueella ei ole valtakunnallisesti eikä maakunnallisesti arvokkaiksi määriteltyjä maisema-alueita.

Kuhmon kulttuuriympäristöohjelmassa ei ole määritelty paikallisesti arvokkaita maisema-alueita. Julkaisussa seudulle tyypillisinä kulttuurimaisemina mainitut alueet eivät sijaitse suunnittelualueella. Lentuankoski mainitaan merkittävänä jokimaisemana.

Suunnittelualueella ei ole inventoituja perinnemaisemia. Alueella sijaitsevat perinnemaisemat kohdistuvat pääasiassa maaseutuasutuksen ja viljelysalueiden tuntumaan (niityt ja laidunalueet). Alueelta saattaa löytyä myös metsittyneitä perinnemaisemia, mutta niitä ei ole

inventoitu. Perinnemaisemia on etsitty luontoselvityksen yhteydessä, mutta selkeästi havaittavia alueita, kuten avoimia ketoja tai kuivia niittyjä, ei ole löytynyt.

Maisema- ja kulttuuriympäristöselvityksen mukaan maisemassa alueelle tyypillisinä erityispiirteinä erottuvia, arvokkaita vaalittavia alueita ovat peltoaukeat, kalliorannat, avoimet suoalueet sekä harjut ja hiekkakankaat. Alueella on paljon myös pienialaisia luontokohteita, kuten kalliokkoja, niemenkärkiä ja hiekkarantoja.

Maisemasta on maastotyön ja karttatarkastelun pohjalta erotettu kokonaisuuksia, jotka erottuvat erityisinä arvoalueina. Arvoalueisiin kuuluu kulttuurimaisemakokonaisuuksia, joihin liittyy myös arvokasta rakennusperintöä ja viljelysalueita, sekä erityisinä hahmottuvia ranta-alueita, jotka ovat kehitettävissä loma-asumisen paikkoina. Arvoalueita ovat:

- Koskenkylän asutus ja ympäröivät pellot (Kuusisto/Mantere ja Pitkäniemi)
- Lentuankoski ranta-alueineen
- Lentuankosken vanhan koulun pihapiiri
- Sylväjän asutuskokonaisuus peltoinen
- Teeriniemen maisemapelto ja pihapiiri
- Häkčilänniemen pellot, asutus ja tiemaisema
- Joukolan pihapiirit ja taustan peltoalue
- Luhtaniemi ja Vanhalahti
- Syväsalmi
- Levälahti
- Väinänsalmi

3.3.4 Maankäyttösuositukset

Maisema- ja kulttuuriympäristöselvityksen pohjalta on määritelty maankäyttösuositukset rantaosayleiskaavaa varten. Suositusten mukaan yleiskaavoituksessa ja alueen rakennuspaikkojen sijoittelussa tulee huomioida:

- maaston (maaperän) asettamat rajoitteet: suopainanteet (laaksot) tulisi pääosin jättää rakentamiselta vapaaksi
- peltoaukeiden ja muiden maisemassa avoimien ja maisemaa avaavien elementtien korostaminen, esim. pusikoituneiden alueiden raivaaminen
- kulttuurimaisemien, maisemakokonaisuuksien vaaliminen: peltojen ja vanhojen pihapiirien luomien kokonaisuuksien säilyttäminen, näkymien säilyttäminen
- rantakallioiden ja -kivikkojen säilytys maisemaa monipuolistavina kohteina
- harjuvyöhyke tulisi jättää rakentamiselta vapaaksi, mahdollinen rakentaminen tulee sijoittaa rantavyöhykkeelle mahdollisimman lähelle vesirajaa
- kangasmaastovyöhyke keskeisiltä osiltaan virkistysalueeksi, mahdollinen uusi rakentaminen rantavyöhykkeelle
- erilaisten metsätyyppien ja soiden vaaliminen osana ulkoilumaisemaa
- maanottoalueen maisemointi toiminnan lakattua
- hakkuualueiden tarkka suunnittelu rakennettujen alueiden ja kulkuteiden läheisyydessä

- Lentuankosken aluetta tulee kehittää luonnonarvojen ja virkistysmahdollisuuksien kautta
- uutta rakentamista voidaan osoittaa suoalueiden ulkopuolisille rantavyöhykkeen osille.

3.4 Rakennettu kulttuuriympäristö

3.4.1 Yhdyskuntarakenne ja asutuksen nykytila

Kuhmon seudulle muodostui vakinaista asutusta 1500- ja 1600-lukujen vaihteessa mm. Katerman ja Lammasjärven kyliin, jotka olivat osa Sotkamon pitäjää. Vanhin asutus sijoittui pääasiassa järvien rannoille. Peltoviljelyn yleistymisen myötä talojen paikat alettiin valita vähemmän hallanaroilta paikoilta, vaarojen rinteiltä. Kuhmon seudulle ei kuitenkaan syntynyt muualle Kainuun seudulle tyypillistä vaara-asutusta, koska alueella ei ole suuria ja laakeita vaaroja.

Nykyään suunnittelualueen rakentaminen on järvien rannoilla. Vakituinen asutus sijaitsee pääosin hieman etäämmällä vesirajasta, yleensä peltojen ympäröimänä. Lomarakentaminen taas on sijoittunut hyvinkin lähelle järveä.

3.4.2 Rakentamisen määrä ja rantaviiva

Suunnittelualueen pohjoisemmalla osalla rantaviivaa on yhteensä 59,2 kilometriä, muunnettuna tämä on 36,8 km. Pohjoisella osalla on yhteensä 122 rakennuspaikkaa, näistä lomarakennuksia 93, asuinrakennuksia 29 sekä matkailurakennuksia kaksi, liikerakennuksia myös kaksi.

Eteläisellä osalla rantaviivaa on 80,9 km, muunnettuna 50,4 km. Rakennuspaikkoja on yhteensä 138, näistä lomarakennuksien 108 ja asuinrakennusten 30.

3.4.3 Rakennetun kulttuuriympäristön inventointi

Alueelle on laadittu kaavatyön yhteydessä maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys. Se on erillisenä raporttina tämän kaava-aineiston liitteenä. Selvityksessä kulttuurimaisemalle ja rakennetulle kulttuuriympäristölle tyypillisiä piirteitä käydään läpi koko Lammasjärven rantaosayleiskaavan kattamalla alueella.

Kulttuurimaisemaa sekä rakennettua kulttuuriympäristöä edustavat kohteet on inventoitu maastossa 4.7.2018. Maastossa alue on kierretty järvien ympäri ja maisemaa ja rakennettua ympäristöä on tarkasteltu pääasiassa teiltä ja pihapiireistä käsin. Aikaisemmin arvokkaiksi määritellyt rakennettua ympäristöä edustavat kohteet on kuvattu ja inventoitu. Niiden lisäksi on käyty läpi ja tarkistettu maastossa rakennus- ja huoneistotietojen (rahu) pohjalta suunnittelualueella sijaitsevat, ennen vuotta 1960 rakennetut kohteet.

Poroselän pohjoisrannalla sijaitseva Lentuankoski kuuluu valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY 2009) edustavaan kokonaisuuteen Tervanpoltton muis-

tomerkkit. Vuonna 2017 valmistuneen päivitysselvityksen *Kainuun maakunnallisesti arvokkaat rakennushistorialliset kohteet* mukaan suunnittelualueella ei ole maakunnallisesti arvokkaiksi määriteltyjä alueita tai kohteita.

Vuonna 2006 ilmestyneeseen julkaisuun *Rajalla – Kuhmon kulttuuriympäristöohjelma* on koottu inventointien pohjalta tietoja kunnan alueella sijaitsevasta rakennusperinnöstä. Kulttuuriympäristöohjelmassa mainitaan suunnittelualueella sijaitsevina arvokkaina kohteina:

- Häkkilä sekä Joukola ja Luotola, Lammasjärvi
- Koivula, Häkkilä
- Komula ja Laitila, Sylväjä
- Lentuankosken koulu
- Pitkänieni, Koskenkylä
- Tyrävaaran puolustusasemat

Kaavatyön yhteydessä laaditun inventoinnin perusteella Lammasjärven rantaosayleiskavassa huomioitavia arvokkaita alueita ja kohteita ovat pääasiassa ne alueet ja kohteet, jotka on jo aikaisemmissa inventoinneissa määritelty arvokkaiksi:

- Laitila
- Komulan aitta
- Pitkänieni
- Kuusisto
- Lentuankosken koulu
- Häkkilä
- Koivula
- Luotola ja Joukola

Arvokkaat rakennettua kulttuuriympäristöä edustavat aluekokonaisuudet ja kohteet on huomioitu kaavaratkaisussa.

3.4.4 Muinaisjäännökset

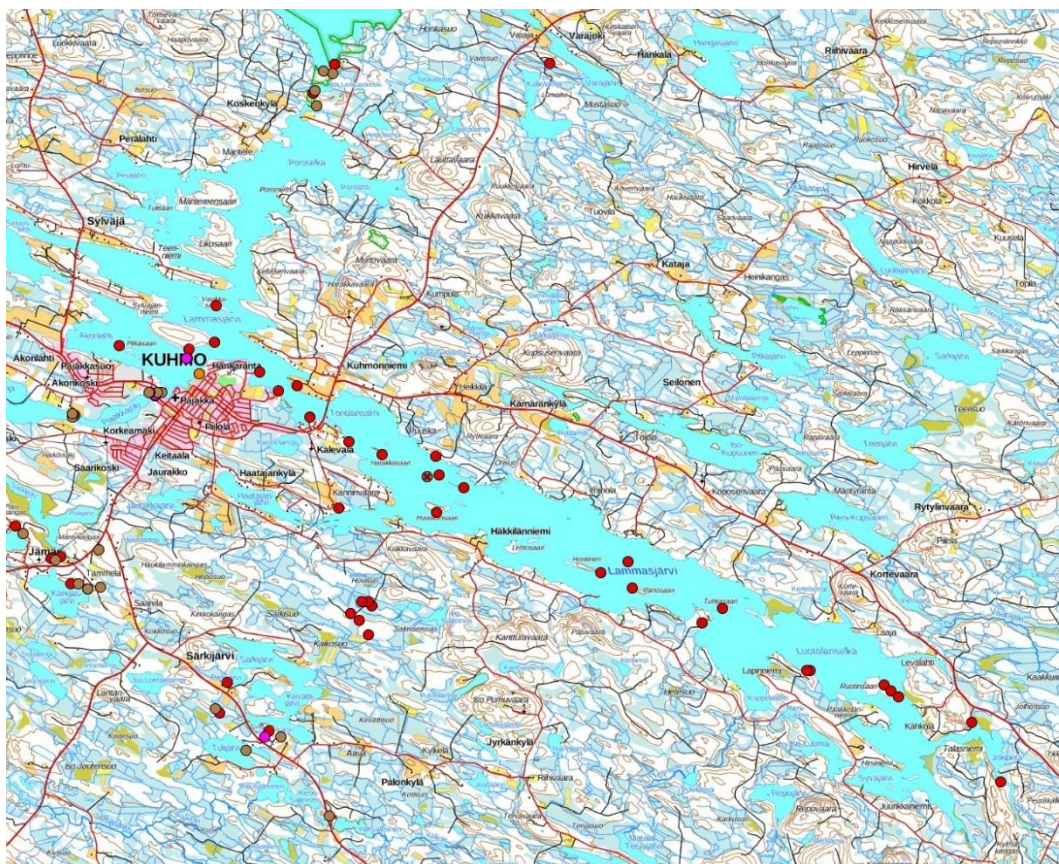
Tiedot suunnittelualueella sijaitsevista arkeologisista kohteista on tarkistettu Museoviraston Muinaisjäännösrekisteristä 9.7.2018.

Lammasjärvellä on useita kivikautisia asuinpaikkoja. Useat niistä sijaitsevat saarissa: Honkisen kaakkoiskärjessä, Kuikkasaarella ja Pärtönsaarella. Järven etelärannalla Lapinniemenkankaalla ja järven kaakkoispäässä Väinäsalmien rannalla on kivikautiset asuinpaikat. Tuhkasaarella on kuoppia, Ruotinsaarella ja Tuhkaniemessä pyyntikuoppia. Lammasjärven rannoilla on myös lukuisia tervahautojen paikkoja, jotka eivät näy arkeologisten kohteiden rekisterissä.

Alueella sijaitsevat muinaismuistokohteet ja -alueet:

- 1 Laivaniemi (290010040)
- 2 Lentuankoski (290010010)
- 3 Mustapuro (290010231)
- 4 Honkinen E (290010286)

- 5 Kuikkasaari (290010287)
- 6 Pärtösaari W (290010288)
- 7 Tuhkasaari (290010289)
- 8 Virstakirivi (290010232)
- 9 Virstakivi 2 (1000028883)
- 10 Ruotinsaari E (290010290)
- 11 Ruotinsaari SE (290010291)
- 12 Naukkari E (290010292)
- 13 Kähkölänkangas (1000028888)
- 14 Saunajoki (1000028886)

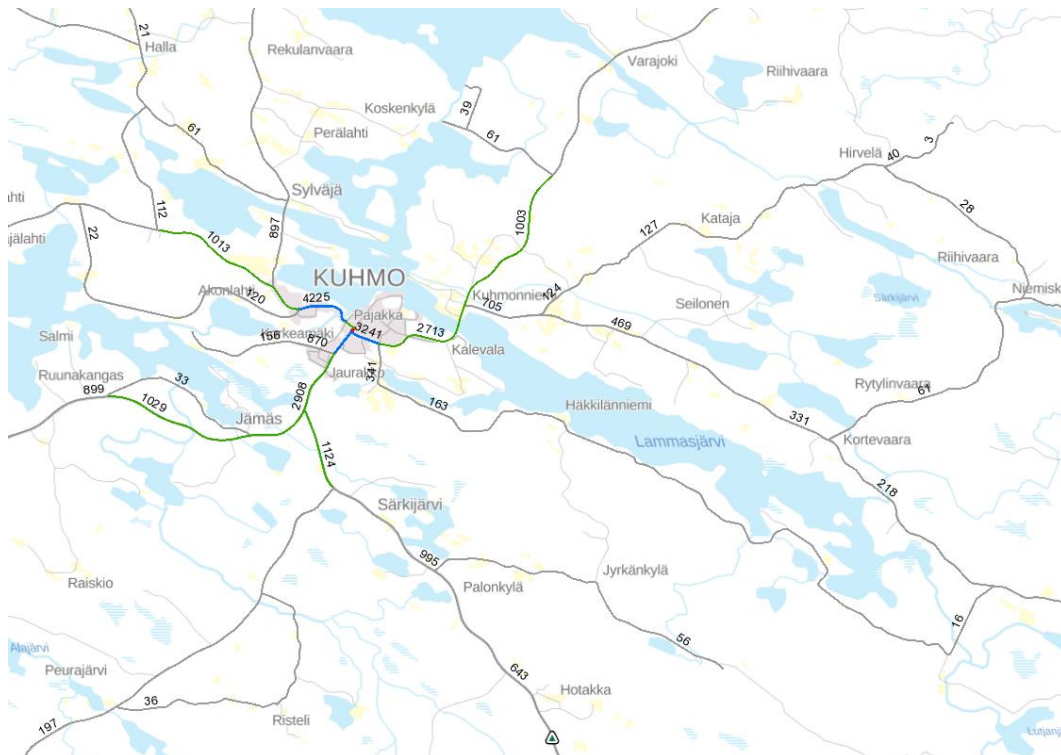

Suunnittelualueella sijaitsevat arkeologiset kohteet Museoviraston Muinaisjäännösrekisterin mukaan (tarkistettu 9.7.2018).

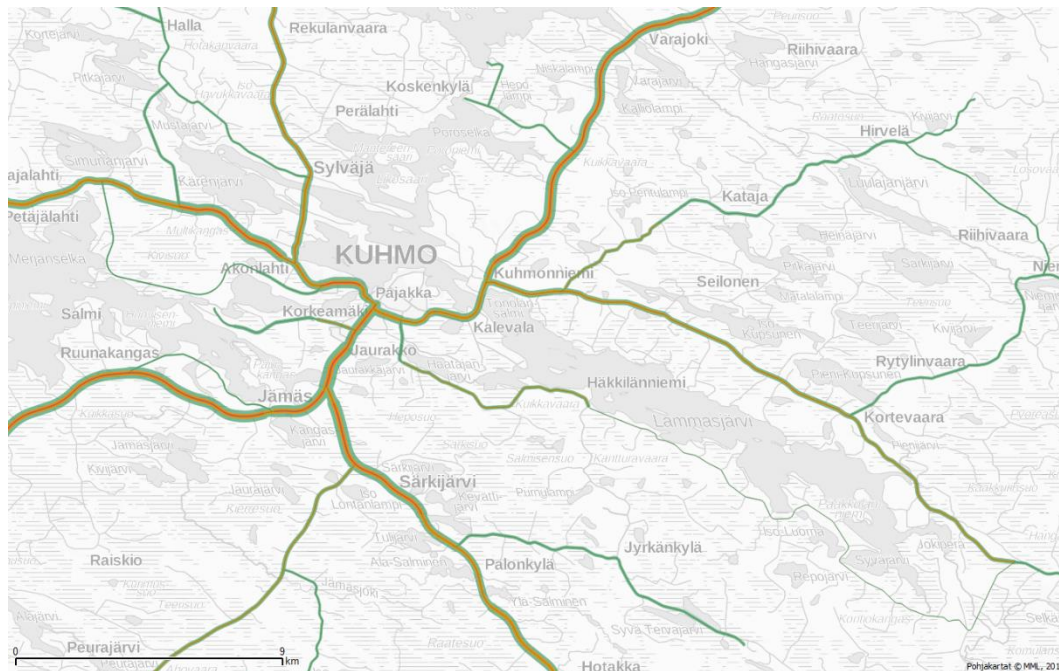
3.5 Liikenne ja melualueet

Suunnittelualuetta kiertää seututeiden verkosto. Sylvään alueella on seututie 912 Vartiukseen sekä yhdystie 9070, jota pitkin kuljetaan Iivantiiraan. Lammajärven pohjoispuolella on yhdystie 9121 sekä eteläpuolella 19266. Alueella on myös runsaasti metsätie- ja tonttatieverkostoa.

Liikenneviraston liikennemääräkartan (2017) mukaan suunnittelualueen tiestö on vähäliikenteistä. Kuhmon keskustaajaman liikennemäärät ovat suurehkoja, ja Sylväjän ohi menevällä tiellä on lähes 900 ajoneuvoa vuorokaudessa, itäpuolen tiellä hieman yli tuhat. Eteläosalla, Lammasjärven ympärillä liikennemäärät ovat huomattavasti pienemmät (pohjoispuolella hieman alle 500 ajoneuvoa vuorokaudessa, eteläpuolella määrä jäänee jopa alle sataan). Raskaan liikenteen osuus Sylväjän alueella sekä Lammasjärven pohjoispuolella ja Poroselän itäpuolella on noin 6-8 %.

Kartan lähde: Liikennevirasto (<https://julkinen.liikennevirasto.fi/webgis-sovellukset/webgis/template.html?config=liikenne>, katsottu 28.8.2018).

Kaavatyön lähtötietoina on käytetty tietoa teoreettisista melualueista (laskennat vuodelta 2017, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus). Kartalla vihreällä 45 dB, oranssilla 55 dB ja punaisella 65 dB teoreettinen melualue. Kartalta nähdään, että suunnittelualueilla ei ole lainkaan 65 dB melualueita. Päätiestön osalta kaavatyössä tulee huomioida 55 dB melualue (asuinrakennuspaikkojen osalta) sekä 45 dB melualue (vapaa-ajanasumisen osalta).

Melutasoista on valtioneuvoston meluohjearvot (valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista N:o 993 29.10.1992):

Ohjearvot ulkona	Päivällä	Yöllä
Asumiseen käytettävät alueet, virkistysalueet taajamissa ja niiden välittömässä läheisyydessä sekä hoito- ja oppilaitoksia palvelevat alueet	55 dB	50 dB
Uudet asumiseen käytettävät alueet, virkistysalueet taajamissa sekä hoitolaitoksia palvelevat alueet	55 dB	45 dB
Oppilaitoksia palvelevat alueet	55 dB	
Loma-asumiseen käytettävät alueet, leirintäalueet, virkistysalueet taajamien ulkopuolella ja luonnonsuojelualueet	45 dB	40 dB
Ohjearvot sisällä	Päivällä	Yöllä
Asuin-, potilas- ja majoitushuoneet	35 dB	30 dB
Opetus- ja kokoontumistilat	35 dB	
Liike- ja toimistohuoneistot	45 dB	

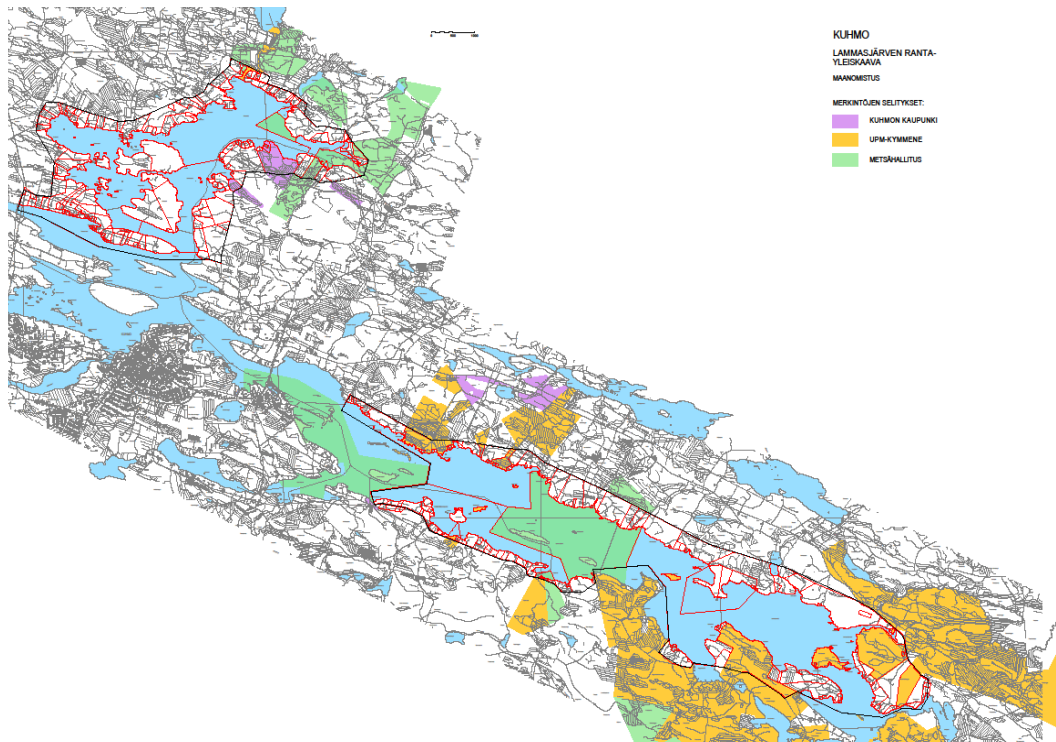
Yksikkönä käytetään useimpien melulähteiden kohdalla A-painotettua keskiäänitasoa LAeq. Keskiäänitasoa käytetään vaihtelevan melun voimakkuuden arviointiin ja A-painotus ottaa huomioon kuuloaistin erilaisen herkkyyden erikorkuisille äänille.

3.6 Yhdyskuntatekniikka

Alueelle kulkee sähköjohto lukuun ottamatta Häkkilänniemen ja Lapinniemenkankaan välistä aluetta Lammasjärven eteläpuolella. Alueella ei ole vesi- ja viemäriverkkoa.

3.7 Maanomistus

Suunnittelualueen maanomistus on pääosin yksityisillä. Kuhmon kaupunki, UPM-Kymmene ja Metsähallitus omistavat alueelta palstoja. Näistä UPM-Kymmenen omistamille alueille on tehty ranta-asemakaavoja.

Alueen maanomistus.

3.7.1 Emätilaselvitys

Suunnittelualueen tiloista laadittiin emätilaselvitys (tilattu Maanmittauslaitokselta), jossa on esitetty tilat ja palstat emätiloittain. Emätilat on numeroitu. Jokaiselta palstalta on esitetty olevat rakennuspaikat, rantaviivan määrä ja muunnettu rantaviiva, mitoitus sekä mitoituksen mukaiset uudet rakennuspaikat. Emätilaselvityksen poikkileikkausajankohta on 15.10.1969.

3.8 Väestö, rakentamispaine

Kuhmossa asui 8 499 henkeä vuoden 2017 lopussa. Väestön määrä on laskenut 1980-luvun alusta lähtien. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan väestön määrä tulee laskemaan edelleen niin, että vuonna 2040 Kuhmossa asuisi vajaa 6 400 henkeä.

Kuhmon ikärakenne on vanhusvoittoisempi kuin Kainuun maakunnassa tai koko maassa keskimäärin. Näin ollen työikäisten ja lasten osuus väestöstä on matalampi. Ikärakenteen ennustetaan edelleen muuttuvan siten, että vuonna 2040 työikäisten osuus olisi alle puolet väestöstä (47 %), ja lasten osuuden säilyessä lähes nykytasolla vanhimpien väestönsien osuus nousee entisestään (Tilastokeskuksen väestöennuste).

3.9 Elinkeinot ja palvelut

Lentuankoskella on leirintäalue. Alueella ei ole toiminnassa olevia maatiloja tai muita yrityksiä. Viljelyssä olevia peltoalueita löytyy.

3.10 Virkistys

Lentuankosken alueella on reittiverkosto. Lammasjärven saarissa ja rannoilla on joitain virkistyskohteita (esim. kotia ja laavuja).

4 TAVOITTEET

4.1 Yleiset tavoitteet

Kuhmon Lammasjärven rantaosayleiskaava laaditaan Lammasjärven ranta-alueelle jatkaamaan suoraan keskustaajaman osayleiskaavoitettua aluetta. Alueella on rantakaavat mukaan lukien noin 120 km rantaviivaa. Lisäksi alueella on runsaasti saaria, joista osa on hyvin suuria.

Lammasjärven rantaosayleiskaavoituksen tavoitteena on:

- vastata alueelle kohdistuvaan rakentamispaineeseen
- varmistaa maanomistajien tasapuolinen kohtelu
- edistää järven virkistyskäyttöä
- selvittää alueella sijaitsevat suojelualueet- ja kohteet sekä mm. luonnon ja maisemien kannalta erityiset alueet
- ohjata maankäyttöä olemassa olevia ranta-asemakaavoja laajemmin

4.2 Mitoitustavoitteet

Emätilaselvityksen pohjalta on haarukoitu erilaisia mitoituslukuja alueelle esitetyt toiveet huomioiden. Tavoitteena on kohtuullinen lisärakentaminen maanomistajia tasapuolisesti kohdellen niin, että rakentamishalukkuutensa kyselyn kautta esittäneet saisivat uusia rakennuspaikkoja.

4.3 Asukaskysely

Maanomistajien tavoitteiden ja toiveiden selvittämiseksi järjestettiin kysely ennen kaavatyön käynnistystä keväällä 2017. Kyselyyn vastattiin ensisijaisesti nettilomakkeen kautta, mutta vastaaminen oli mahdollista myös paperilomakkeella. Kyselystä tiedotettiin maanomistajia kotiin postitetulla kirjeellä, jossa oli ohjeet vastaamista varten.

Kyselylinkki oli avattu lähes 150 kertaa, mutta jokainen ”klikkaaja” ei ollut jättänyt vastauksia. Lisäksi osa vastaajista, jotka olivat jättäneet yhteystietonsa, oli vastannut useampaan kertaan. Näistä poistettiin päällekkäiset vastaukset.

Maanomistajat olivat esittäneet uusia rakennuspaikkoja yhteensä 49 kappaletta, näistä 17 vakitukselle asumiselle, 19 loma-asumiselle ja lopuista puuttui erittely käyttötarkoituksesta. Lisäksi oli esitetty tarve autotallille, rantasaunalle, saunarakennukselle ja varastolle/autokatokselle, yksi kullekin. Maanomistajilta oli myös kysytty rakennus- tai muita suunnitelmia, joista osa pitää sisällään rakennuspaikkatoiveen.

Maanomistajat ovat myös ottaneet kantaa ranta-alueiden rakennuskelpoisuuteen esittämällä rakennuskelpoisia ja rakennuskelvottomia osuuksia. Lisäksi maanomistajat saivat merkitä luontokohteita, miellyttäviä paikkoja tai maisemia, suojelun tarpeessa olevia alueita/rakennuskohteita tai kulttuuriympäristöjä sekä virkistyskohteita tai niiden tarpeita. Myös ympäristöllisiä epäkohtia oli mahdollisuus nostaa esille. Maanomistajilta kysyttiin

myös viheryhteyksiä tai niiden tarpeita, mutta näitä oli esitetty vain yksi eikä merkinnästä oltu kerrottu tarkemmin.

Maanomistajien toiveet ja esitykset on huomioitu kaavatyössä mahdollisuuksien mukaan. Ne on hyvä huomioida jatkossa poikkeamispäätöksissä tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan.

5 RANTAOSAYLEISKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

5.1 Suunnittelun vaiheet

- Kaavatyön käynnistäminen, tekninen lautakunta 26.04.2018 31§
- Kaavamuutoksen vireilletulosta ilmoitettu 20.6.2018
- OAS nähtäville 20.6.2018
- Ensimmäinen viranomaisneuvottelu Kainuun ELY-keskuksessa 24.4.2018
- Maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys valmistunut 27.8.2018
- Luontoselvitys valmistunut 21.9.2018
- Viranomaistyöneuvottelu, Kainuun ELY-keskus/videoneuvottelu 19.12.2018
- Kaavaluonnos nähtävillä
- Toinen viranomaisneuvottelu
- Kaavaehdotus nähtävillä

5.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

Maankäyttö- ja rakennuslain 62 § mukaan kaavoitukseen osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työnteeseen tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Lisäksi osallisia ovat viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Osallisilla on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavan vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta. Tiivis vuorovaikutus kaavan laatijan ja osallisten välillä on perusta työn onnistumiselle.

Kaavaprosessin aikana järjestetään MRL:n mukaiset julkiset nähtäville asettamiset, jolloin kaupungin asukkailla ja muilla osallisilla on mahdollisuus tutustua kaava-aineistoon ja jättää siitä mielipiteitä ja muistutuksia.

Kuhmon kaupunki tiedottaa kaavatyön vireilletuloista, nähtävilläpidoista ja suunnittelun etenemisestä julkisilla kuulutuksilla kaupungin internet-sivuilla, ilmoitustauluilla sekä paikallis-lehdessä (Kuhmolainen).

Tässä hankkeessa keskeisiä osallisia ovat:

- Alueen ja lähiympäristön maanomistajat, yrittäjät, asukkaat, työntekijät ja palveluiden käyttäjät
- Kaupungin toimielimet ja viranhaltijat, joiden toimialaa asia koskee
- Naapurikunnat Hyrynsalmi, Lieksa, Nurmes, Ristijärvi, Sotkamo ja Suomussalmi.
- Viranomaiset
- Kainuun ELY-keskus
- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus (liikennekysymykset)
- Kainuun liitto
- Kainuun museo
- Metsäkeskus
- Alueella toimivat energia- ja puhelinyhtiöt sekä muut vastaavat toimijat, mm:
- Loiste-energiayhtiö
- UPM
- Metsähallitus

- Lentua-seura

Viranomaisilta pyydetään lausunnot sekä rantaosayleiskaavan luonnos- että ehdotusvaiheessa.

5.3 Luonnosvaiheen kuuleminen

5.4 Ehdotusvaiheen kuuleminen

6 RANTAOSAYLEISKAAVAN KUVAUS

6.1 Kaava-alueen raja

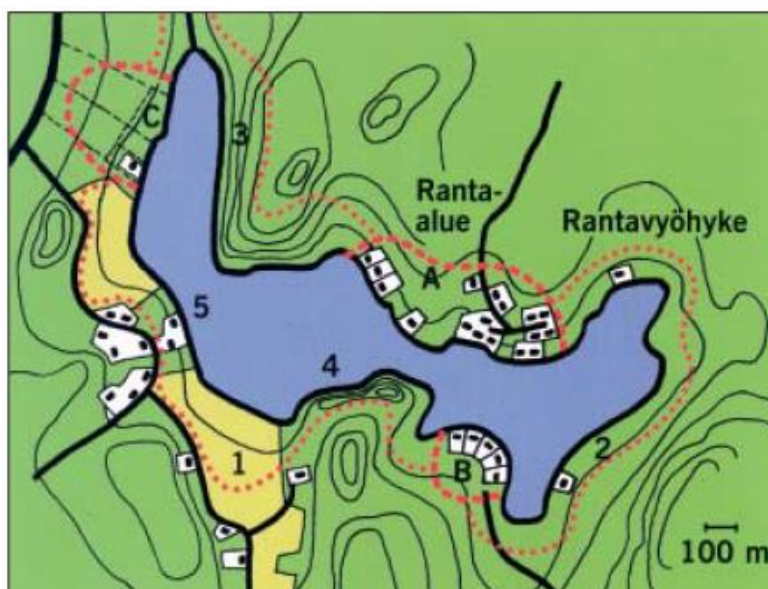
Kaava-alueeseen kuuluvat Kuhmon Lammasjärveä ympäröivät ranta-alueet. Ranta-osayleiskaava-alue rajautuu Kuhmon keskustaajaman osayleiskaava-alueeseen.

6.2 Rantavyöhykkeen raja

Suunnittelualue on pääosin kokonaan rantavyöhykettä. Paikoin kaavarajaus on ulompana, yli 200 metrin päässä rannasta. Tällöin rantavyöhykkeen taakse jää ns. kuivan maan alue, johon ei ole mitoitettu rakennuspaikkoja. Kuivan maan alueen rakentaminen ratkaistaan suunnittelutarveratkaisujen tai poikkeamispäätösten kautta haja-alueen rakentamisena.

Rantavyöhyke on määritetty noin 200 metrin levyiseksi. Vyöhykkeen raja

Rakentamista on rajoitettu ilman kaavoitusta meren tai vesistön ranta-alueeseen kuuluvalla rantavyöhykkeellä. Kaikilla rannoilla vallitsee siis rantavyöhykkeen suunnittelutarve. Rantavyöhykkeenä pidetään sellaista rannan osaa, jonka luonnonolosuhteisiin meren tai vesistön vaikutus ulottuu,

Rantavyöhyke

- Avoimella pellolla (1) rantavyöhyke on leveämpi kuin metsäisessä maastossa (2).
- Rinteessä rantavyöhyke ulottuu niin kauas kuin rinteelle sijoittuva rakentaminen selvästi näkyy ja vaikuttaa vesistöön (3).
- Rannalla oleva mäenharjanne estää näkyyden vesistöön, joten rantavyöhyke voi olla kapeampi (4).
- Kylämäisen asutuksen alue on pääosin ns. kuivan maan suunnittelutarpeen (MRL 16 §) piirissä. Rantasäännöksiä sovelletaan vain rantavyöhykkeellä (5).

Ranta-alue

- Ranta-alue rajautuu rantaan tukeutuvan ja vesistöön vaikuttavan loma-asutuksen mukaan (A).
- Tiivis rannalla oleva loma-asutus aiheuttaa ranta-alueen suunnittelutarpeen, vaikka taustamaastossa ei loma-asutusta olisikaan (B).
- Ranta-alueen suunnittelutarve syntyy myös silloin, kun alueella on odotettavissa rakentamista esimerkiksi kiinteistöjakojen vuoksi (C).

Rantavyöhykkeen ja ranta-alueen rajaaminen. Lähde: Rannalle rakentaminen. Ympäristöministeriön esite, 2001.

joka maisemallisesti mielletään rantaan kuuluvaksi tai jolle kohdistuu erilaisia rantaa hyödyntäviä maankäyttötarpeita, kuten loma-asuntojen rakentamista. Rantavyöhykkeen jälkeen voi olla ranta-alue, jossa voi olla myöskin suunnittelutarvetta loma-asutuksen järjestämiseksi.

6.3 Yleiskaavan kuvaus

6.3.1 Kokonaisrakenne ja -mitoitus

Suunnittelualueelle on osoitettu 172 uutta rakennuspaikkaa, näistä 167 vapaa-ajanasutukselle ja 4 vakitukselle asumiselle. Olevia rakennuspaikkoja on 260 kappaletta. Näissä luvuissa eivät ole mukana ranta-asemakaavoitettujen alueiden rakennuspaikat (ei kaikilta osin rakennettuja), joita on yhteensä 47.

Yleiskaava-alueella on rantaviivaa yhteensä reilu 140 kilometriä, muunnettuna 89 kilometriä. Nykyinen mitoitus on 3,4 rakennuspaikkaa / muunnettu rantakilometri (ranta-asemakaavat huomioiden). Yleiskaavoitettujen rakennuspaikkojen toteuduttua mitoitus on 5,3 rakennuspaikkaa muunnettua rantakilometriä kohden (sisältäen ranta-asemakaavojen rakennuspaikat).

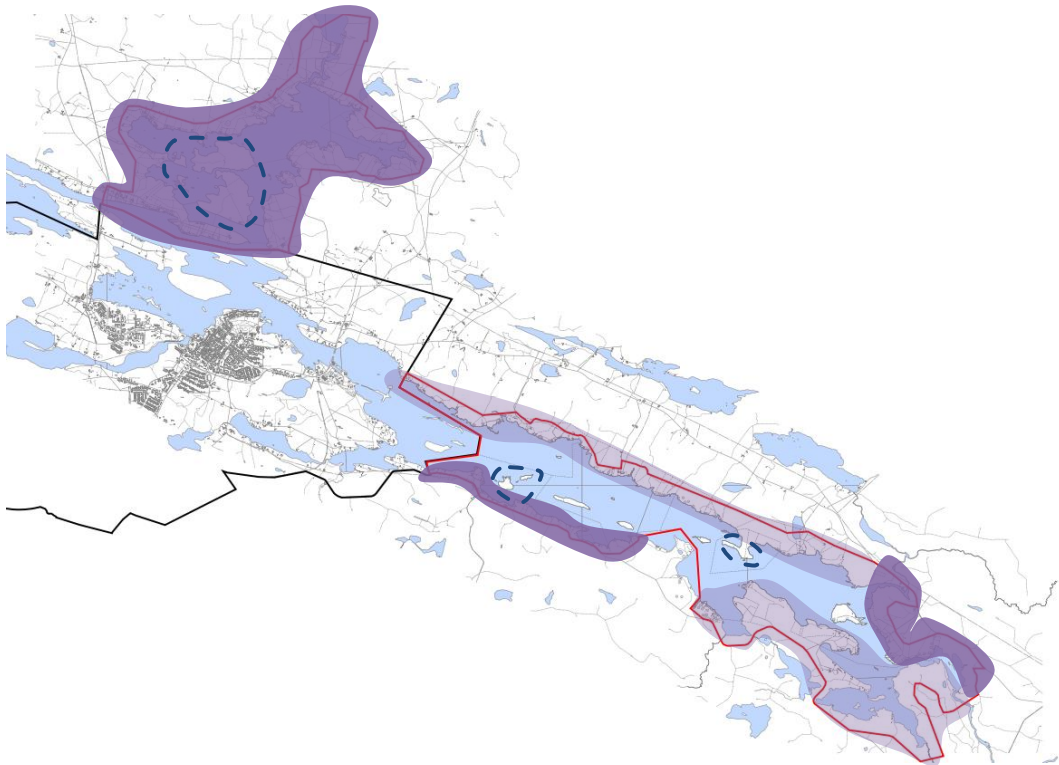
6.3.2 Mitoitusperiaatteet

Alueen mitoitus perustuu rantaviivan pituuteen, joka on tarvittaessa muunnettu. Lähtökohana todellisen ja muunnetun rantaviivan laskemisessa on ollut ensisijaisesti kiinteistön rannassa oleva raja ja toissijaisesti Maanmittauslaitoksen maastotietokannan mukainen keskivedenkorkeuden mukainen rantaviiva, mikäli todellinen ranta on selkeästi poikennut nykyisestä kiinteistöjaotuksesta.

Rantaviivan muuntamisessa on käytetty vastaavia periaatteita ja muuntokertoimia kuin Etelä-Savon seutukaavaliiton mitoitusrantaviivan mittausohjeessa rakennusoikeutta laskettaessa vuodelta 1981.

vesistön leveys:	muuntokerroin
yli 300 m	1,00
200-300 m	0,75
100-200 m	0,50
alle 100 m	0,25

- Alle 50 m leveiden niemien ja kannasten muuntokerroin on 0, ja rantaviivan pituuteen on huomioitu todellisen rantaviivan sijaista niemen kannan mitta ja siitä laskettu vesistön leveys.
- 50-100 m leveiden niemien ja kannasten muuntokerroin on 0,50 riippumatta vesistön leveydestä.
- 100-150 m leveiden niemien ja kannasten muuntokerroin on 0,75 riippumatta vesistön leveydestä.

Mitoitusalueet. Tummemmalla mitoitusalue 7, vaaleammalla mitoitusalue 5. Katkoviivalla esitetty saaret, joiden mitoitus perustuu pinta-alaan. Muut saaret ovat joko asemakaavoitettuja tai ne jätetään rakentamattomiksi.

Mitoitus perustuu muunnettuun rantaviivaan sekä emätilaselvitykseen. Alueelle on määritetty mitoitusvyöhykkeet, joilla muunnetun rantaviivan mitoituskertoimina päätettiin käyttää mitoituslukuja viisi (5) ja seitsemän (7). Korkeampaa mitoitusta sovelletaan alueilla, joissa tiestö kulkee lähellä, muukin infra on valmiina ja joille on ollut rakentamispainetta (toiveita). Korkeampi mitoitus on Kuhmon kaupungin keskustaajaman lähistöllä sekä pohjoisella osalla kaava-aluetta. Lisäksi eteläosassa Lammasjärven eteläpuolella alueilla, joihin on hyvät pääsy-yhteydet, sovelletaan korkeampaa mitoitusta. Matalampaa mitoitusta sovelletaan Lammasjärven pohjoispuolella, jossa tiestö kulkee kauempana rannasta sekä eteläpäässä, mistä etäisyys kaupungin keskustaan on pidempi. Lisäksi osalla Lammasjärven etelärantaa ei ole sähköverkkoa, mikä puoltaa matalampaa mitoitusta.

Saariin ei osoiteta rakentamista, mikäli ne ovat tällä hetkellä rakentamattomia. Mikäli saarissa on jo rakentamista, tulvauhka ei ole esteenä ja saariin on esitetty rakennuspaikkatoiveita, osoitetaan rakennuspaikkoja pinta-alan mukaan. Saariin on esitetty yksi (1) rakennuspaikka hehtaaria kohden (/1ha), kuitenkin korkeintaan kaksi (2) rakennuspaikkaa tilaa kohden.

Alueen tilakohtaiset rakennusoikeudet on esitetty emätilaselvityksen pohjalta. Lisäksi emätilalle on haluttu varmistaa vähintään yksi rakennusoikeus (oleva tai uusi) vaikka emätilaselvityksen mukaan rantaviivan määrä ei olisikaan riittävä. Rakennusoikeus on osoitettu,

mikäli ympäristöolosuhteet tai muut rajoitteet eivät sitä estä. Emätilojen sisällä palstoja on mitoitettu pääosin muunnetun rantaviivan pituuden mukaan, mutta mahdollisuuksien mukaan eri tiloille on pyritty osoittamaan rakentamismahdollisuuksia.

Osayleiskaava-alueella on muutamia alavia ja soistuneita maa-alueita. Nämä on huomioitu mitoituksessa Väinäsalmen ja Jokiperän alueella, jossa mitoitusta ei ole laskettu emätiloille, joiden palstat ovat rakennuskelvottomia.

Alueella on tällä hetkellä runsaasti rakentamatonta, vapaata rantaviivaa. Kuitenkin alueelle on rakentunut sekä vakituista että vapaa-ajanrakentamista ympäriinsä, joten varsinaisia erämaisia alueita ei ole. Vapaata rantaviivaa on osayleiskaavassa jätetty mahdollisimman paljon ryhmittelemällä rakennuspaikkoja ”ryppäisiin” ja osoittamalla uudet rakennuspaikat mahdollisuuksien mukaan olevien rakennuspaikkojen viereen sekä olevien tieyhteyksien vartein. Vapaata rantaviivaa jää edelleen runsaasti, minkä lisäksi on osoitettu rantautumispaikkoja sekä kulkuyhteyksiä.

6.3.3 Kuvaus alueittain ja toimialoittain

Ranta-asemakaavat jäävät voimaan osayleiskaavan valmistuttuakin. Ranta-asemakaavoja ei haluta ohjata osayleiskaavoituksella, joten niiden alueet on esitetty rajauksena, ja sisällöt yleispiirteistettynä.

----- Ranta-asemakaavarajaus.

Liikenneverkko ja yhdyskuntatekniikka

Kaavaratkaisu tukeutuu olemassa olevaan liikenneverkkoon. Liikenneverkko ja mahdollisuus hyödyntää olevaa tieverkkoa on ollut rakennuspaikkojen esittämisessä lähtökohtana.

Yleismääräyksissä on lisäksi esitetty, että uusille rakennuspaikoille tonttitiet tulee johtaa ensisijaisesti olemassa olevien pääsyteiden ja maantieliittymien kautta. Mikäli yleisten teiden varsilla tarvitaan liittymälupia tai liittymän käyttötarkoituksen muutoksia, tulee nämä hakea ennen rakennusluvan myöntämistä. Lisäksi uusien teiden rakentamisessa on huomioitava, ettei maisemavaurioita synny.

Teoreettisen melualueen perusteella alueelle ei ole esitetty uusia rakennuspaikkoja melulle altistuvilla alueilla. Olevista rakennuksista teoreettiselle melualueelle sijoittuu muutamia kuitenkin siten, että vakituksia asuinrakennuksia ei ole 55 dB alueella eikä lomarakennuksia 45 dB alueella.

===== Seututie.
===== Yhdystie.
===== Pääsytie.

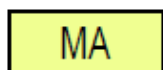
Rantautumispaikoille, joille ei johda tietä, on osoitettu viheryhteystarve.

←-----→ Viheryhteystarve.
Sijainti ja linjaus on ohjeellinen. Rakentamistoimenpiteillä ei saa vaikeuttaa yhteystarpeen säilytysmahdollisuuksia.

Elinkeinot ja palvelut

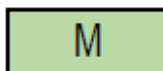
Rantaosayleiskaavassa on huomioitu alueella sijaitsevat maatilat viljelysalueineen. Maisemallisesti arvokkaat viljelysaukeat on esitetty omalla merkinnällään, joka turvaa maiseman avoimuuden säilymistä.

Maisemallisesti tärkeillä alueilla, kuten saarissa, maa- ja metsätalousalueilla pyritään turvaamaan maiseman ominaispiirteiden ja arvojen säilyminen. Pienille saarille, joihin ei pysty osoittamaan rakentamista (pinta-alan ja/tai tulvauhkan vuoksi), on annettu rakentamis- ja toimenpiderajoitus.

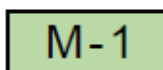
Maisemallisesti arvokas peltoalue.

Merkinnällä on osoitettu maisemakuvan kannalta keskeisimmät pelto- ja avomaisema-alueet, jotka tulisi säilyttää avoimina. Maisemaa muuttavia toimenpiteitä ei saa suorittaa ilman MRL 128 §:ssä mainittua maisematyölupaa. Alueella sallitaan maa- ja metsätaloutta palveleva rakentaminen. Rakennukset tulee sijoittaa olemassa olevien talouskeskusten läheisyyteen tai maisemallisesti sopiville reuna-alueille.

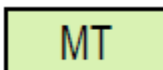
Maa- ja metsätalousvaltainen alue.

Alue on tarkoitettu maa- ja metsätalouden harjoittamiseen.

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja.

Alueet on maiseman- ja luonnonympäristön kannalta arvokkaita alueita. Alueilla on voimassa MRL 43.2 §:n mukainen rakentamis- ja toimenpiderajoitus. Alueilla ei saa suorittaa maisemaa muuttavaa toimenpidettä ilman MRL 128 §:ssä mainittua maisematyölupaa.

Maatalousalue.

Alueella on sallittu vain maatalouteen liittyvä rakentaminen.

Lentuankoskella on matkailutoimintaa, jonka kehittämismahdollisuuksia on tuettu virkistys-alueilla, yhteyksillä ja yhteystarvemerkinnöillä. Leirintäalue sijaitsee osana valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä (Lentuankoski), ja sen kehittäminen tulee tehdä asemakaavoituksen kautta.

Leirintäalue.

Alue varataan matkailutoimintaa ja siihen liittyvää asumista varten. Alueen toteutuksen tulee perustua asemakaavaan tai ranta-asemakaavaan.

Luontopolku.

Lentuan koulu on osoitettu rantaosayleiskaavassa omalla merkinnällään, joka tukee kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rakennuksen käyttöönottamista uuteen, rakennukseen hyvin sopivaan käyttötarkoitukseen.

Lähipalvelujen alue.

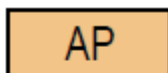
Alueelle voi sijoittua palveluita, ympäristöhairioita aiheuttamatonta liiketoimintaa tai tuotannollista toimintaa sekä asumista.

Asumisen alueet

Järvien rannoilla on harvaa vakinaista asutusta. Olemassa olevat asuinpaikat on osoitettu erillispientalojen asuntoalueina.

Alueelle on osoitettu kaksi uutta vakinaisen asumisen aluetta. Kuhmon kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti kaupungin omistamalla maa-alueella sijaitsevat neljä Karhunien rakennuspaikkaa on osoitettu kaavassa vakituiseen asumiseen. Nämä alueet sijaitsevat Kuhmon taajaman lähialueella. Alueella on jo olevaa vakituista asutusta, joten alue on olevan tieverkon läheisyydessä ja läheisyyteen tulee sähkölinja. Muualla kaava-alueella uudet rakennuspaikat on esitetty loma-asumista varten, mutta käyttötarkoitusta voidaan tarkastella luonnosvaiheen palautteen pohjalta samoin kriteerein kuin kaupungin omistamalla maa-alueilla.

Olevat asuinpaikat ovat alueella irti rantaviivasta, kauempana. Useat asuinrakennukset sijaitsevat ulompana rantaviivasta peltojen ympäröimänä. Alueiden maisemien säilymiseksi avoimena rakennuspaikat on rajattu tiukasti pihapiiriin.

Pientalovaltainen asuntoalue.

Rakennuspaikalle saa rakentaa yhden enintään kaksiasuntoisen asuinrakennuksen. Alueelle saa sijoittaa asumisen lisäksi sellaisia pienimuotoisia työ- ja liiketiloja, joista ei aiheudu ympäristöhäiriöitä.

Asuinrakentamisen enimmäiskerrosala saa olla 10 % rakennuspaikan pinta-alasta, kuitenkin enintään 500 k-m². Kerrosalarajoitus ei koske maatalouden harjoittamisen kannalta tarpeellisia rakennuksia.

Suunnittelualue on määritetty pääosin rantavyöhykkeeksi. Paikoin kaavarajaus on ulompana, jolloin rantavyöhykkeen taakse jää ns. kuivan maan alue. Rantavyöhykkeen ulkopuolisten alueiden rakentaminen ratkaistaan suunnittelutarveratkaisujen tai poikkeamispäätösten kautta haja-alueen rakentamisena, rantavyöhykkeen ulkopuolisten alueiden uusia rakennuspaikkoja ei ole määritetty osayleiskaavassa.

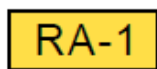
Rantavyöhykkeelle on osoitettu uusia rakennuspaikkoja loma-asumista varten. Rakennusoikeudet on osoitettu emätilaselvityksen ja mitoituksen pohjalta rakennuspaikka- ja tilakohteisesti. Tulvauhan alaisella alueella sijaitsevat olemassa olevat loma-asuntojen paikat on osoitettu omalla merkinnällään, joka mahdollistaa olemassa olevien rakennusten säilymisen ja korjaamisen. Määräys sallii uudisrakentamisen, mikäli myöhemmissä selvityksissä todetaan, että riittävän suuri osa tontista sijaitsee tulvarajauksen yläpuolella.

Loma-asuntoalue.

Alue varataan loma-asuntojen rakentamiseen. Rakentaminen tulee sopeuttaa rantamaisemaan ja rantakasvillisuuden säilymiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Lomarakennusten kerrosala rakennuspaikalla saa olla 7 % rakennuspaikan pinta-alasta, kuitenkin enintään 250 k-m². Loma-asunnon enimmäiskerrosala saa olla 170 k-m².

Tulva-alueelle sijoittuva, olemassa oleva loma-asuntoalue.

Olemassa olevien rakennusten korjaaminen on sallittua. Uudisrakentamista vastaavalla tavalla rakentaminen ratkaistaan poikkeamismenettelyssä. Mikäli myöhemmissä selvityksissä todetaan, että tontti tai riittävän suuri tontin osa sijaitsee tulvarajauksen yläpuolella, voidaan tontin rakennusoikeus ratkaista tapauskohtaisesti tontin koosta ja sijainnista riippuen kuten RA-alueella.

Rantavyöhyke.

Oleva rakennuspaikka.

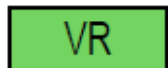

Uusi rakennuspaikka.

Virkistys

Osa saarista on merkitty retkeily- ja ulkoilualueiksi Kainuun maakuntakaavan mukaisesti. Lentuankosken ympärillä suojelualueiden ulkopuoliset alueet, jotka ovat rantojensuojeluohjelman aluetta, on osoitettu VR-merkinnällä.

Virkistyskohteiksi on merkitty olevat kohteet (mm. rantautumispaikat, laavut) sekä rantapalstat, jotka on alun perin lohkottu yhteiskäyttöalueiksi. Nämä palstat ovat pinta-alaltaan niin pieniä, että niitä ei voi yleiskaavassa osoittaa esim. rakennuspaikoiksi.

Retkeily- ja ulkoilualue.

Alueelle saa rakentaa ulkoilu-, retkeily- ja virkistyskäyttöä palvelevia reittejä sekä pienehköjä rakennuksia ja rakennelmia. Reitit, rakennukset ja rakennelmat tulee sopeuttaa maisemaan.

Virkistyskohde (oleva/uusi).

Kohde on tarkoitettu ulkoilu- ja virkistyskäyttöä palvelevien rakenteiden (laavu, lintutorni, taukopaikka, venevalkama) toteuttamiseen ja kehittämiseen.

Luontopolku.

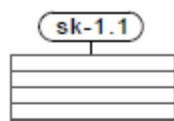
Erityisominaisuudet ja ympäristöarvot

Lentuankoski kuuluu valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY) edustavaan kokonaisuuteen Tervanpolton muistomerkit. Tervanpolton, Suomen ensimmäisen maailmankauppatavaran, tuotantoon liittyvät muistomerkit, tervahaudat ja tervankuljetusreitit, ovat jäänteitä Kainuun merkittävimmästä historiallisesta elinkeinosta. Tervahautoja ja tervareittejä on useissa pitäjissä Kainuun vesistöjen varsilla.

Kainuun hiekkakankaat ovat olleet otollista maastoa tervanpoltoille. Tervahaudan kaivaminen, puun kuljetus polttopaikalle ja valmiin tervan kuljetus venepaikoille on ollut helppoa. Jokireitit ovat olleet tärkeitä väyliä tervankuljetuksessa rannikolle, etenkin Ouluun.

Lentuankoski, Kuhmon suurin koski, jonka kautta Lentuan järvi laskee Lammasjärveen, on ollut tärkeä kulkureitti ja uittoväylä. Lentua on myös Kuhmon vanhimpia asuttuja alueita 1600-luvulta. Tervanpolton kulta-aikoina koskea pitkin ovat laskeneet lukemattomat tervaveneet. Myöhemmin koskea on perattu ja käytetty uittoväylänä. Koski jakautuu Isoksi ja Pieneksi Lentuankoskeksi. Koskien kokonaisputous on noin 5 metriä. Isomman ja vuolaamman kosken pituus noin 300 metriä. Kosken lähistön metsissä on yhä havaittavissa useita tervahaudan pohjia.

Mikäli valtakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön alueelle on rakennushankkeita, tulee viranomaisilta kysyä lausuntotarpeesta. Tarvittaessa (käytännössä isommissa rakennushankkeissa) museoviranomaisilta ja/tai ELY-keskukselta tulee saada lausunto.

Valtakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö. 1.1 Lentuankoski

Merkinnällä on osoitettu valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY) edustavia aluekokonaisuuksia. Alueen kulttuurihistoriallisia ja maisemallisia arvoja tulee vaalia. Rakennetulle kulttuuriympäristölle ominaiset piirteet, kuten tervan tuotantoon ja kuljetukseen liittyvät rakennelmat ja rakenteet, tulee säilyttää. Uudis- ja korjausrakentaminen tulee sopeuttaa ympäristöön. Viranomaisille (museoviranomaiset, ELY-keskus) on annettava mahdollisuus antaa lausunto rakennushankkeista.

Maisema- ja kulttuuriympäristöselvityksen mukaan Lammasjärven rantaosayleiskaava-alueella sijaitsevat paikallisesti arvokkaat kohteet:

- Laitila, Sylväjä
- Komulan aitta, Sylväjä
- Pitkäniemi, Koskenkylä
- Kuusisto, Koskenkylä
- Kosken koulu, Lentuankoski
- Häkkilä, Lammasjärvi
- Koivula, Lammasjärvi
- Joukola ja Luotola, Lammasjärvi

Kohteet on merkitty kaavaan rakennushistoriallisesti, historiallisesti tai maisemallisesti arvokkaina kohteina. Useimmat arvokohteista ovat maatilojen pihapiirejä, joihin kuuluu tyypillisesti eri-ikäisiä – sekä vanhoja että uudempia – rakennuksia. Peltoalueiden ympäröivät pihapiirit ovat maisemallisesti arvokkaita osana viljelysmaisemakokonaisuutta, johon kuuluvat myös peltoalueet ja pihapiirien ulkopuolella sijaitsevat vanhat talousrakennukset, kuten aitat, riihet ja saunat.

Perinteisiä 1800-luvulla ja 1900-luvun alussa rakennettuja rakennuksia on Lammasjärveä ympäröivillä alueilla varsin vähän. Jäljellä olevilla vanhoilla, ominaispiirteiltään säilyneillä rakennuksilla on rakennushistoriallista ja historiallista arvoa esimerkkinä oman aikansa

rakentamisesta. Monet arvokkaiksi määritellyissä pihapiireissä sijaitsevista vanhoista rakennuksista ovat kuitenkin aikojen mittaan tehtyjen korjausten ja muutosten myötä muuttuneet. Nämä rakennukset hahmottuvat silti olennaisena osana miljöökokonaisuutta. Myös vanhoja rakennuksia uudemmat ja vaatimattomammat rakennukset, esimerkiksi jälleenrakennuskaudella rakennetut talousrakennukset, ovat osa aikojen mittaan kerrokselliseksi kokonaisuuksiksi rakentuneita pihapiirejä.

Suunniteltaessa arvokohteeseen uudisrakentamista, vanhojen rakennusten korjaamista tai purkamista tulee pihapiiriä tarkastella kokonaisuutena. Kaavamääräyksellä ohjataan rakennuksissa ja pihapiireissä suoritettavat muutostyöt tehtäviksi siten, että kohteille tyypilliset piirteet ja arvot säilyvät. Arvokkaisiin kohteisiin kuuluville rakennuksille ei ole katsottu tarpeelliseksi antaa tiukkaa suojeluun velvoittavaa kaavamääräystä.

- **Rakennustaiteellisesti, historiallisesti ja/tai maisemallisesti arvokas kohde.**
Rakennuksissa tehtävät korjaus- ja muutostyöt sekä lisärakentaminen tulee toteuttaa siten, että kohteille tyypilliset arvot eivät vähene. Arvokkaat rakennukset ja pihapiirit sekä niitä ympäröivät avoimet maisematilat tulee säilyttää ja toteutettavien toimenpiteiden tulee sopeutua kokonaisuuteen. Kohteessa olevia rakennuksia ei saa purkaa ilman MRL 127 § mukaista lupaa.

Alueella on paljon muinaismuistolain suojeltavia muinaisjäänneksiä sekä tervahautoja. Tervahaudat, joita ei ole luokiteltu muinaismuistoksi, on merkitty kaavaan omalla merkinnällä.

- **Muinaismuistokohde / -alue.**
Muinaismuistolain 295/63 nojalla rauhoitettu kiinteä muinaisjäänne. Alueen kaivaminen, peittäminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Muinaisjäännekohteiden lähiympäristöä ja muinaismuistoalueita koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on pyydettävä museoviranomaisen (Museovirasto tai maakuntamuseo) lausunto.

Kohteet:

1	Laivaniemi (290010040)	8	Virstakirivi (290010232)
2	Lentuankoski (290010010)	9	Virstakivi 2 (1000028883)
3	Mustapuro (290010231)	10	Ruotinsaari E (290010290)
4	Honkinen E (290010286)	11	Ruotinsaari SE (290010291)
5	Kuikkasaari (290010287)	12	Naukkari E (290010292)
6	Pärtösaari W (290010288)	13	Kähkölänkangas (1000028888)
7	Tuhkasaari (290010289)	14	Saunajoki (1000028886)

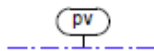
- **Tervahauta.**
Kohdetta koskevista suunnitelmista on kuultava museoviranomaista suojelutarpeen määrittelemiseksi.

Ranta-alueet ovat tulvanuhan alaisia. Kainuun ympäristökeskus on määritellyt Lammasjärvelle keskimäärin kerran sadassa vuodessa sattuvan mitoitustulvan huipun vedenkorkeudeksi +164,54 m korkeusjärjestelmässä N60, joka vastaa Kuhmossa korkeusjärjestelmässä N2000 korkeutta +164,81.

Tulvauhan alainen alue.

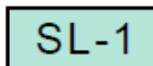
Lammasjärvellä keskimäärin kerran sadassa vuodessa esiintyvän mitoitustulvan huipun vedenkorkeus +164,81 m (N2000) (Ympäristöviranomaisen, Kainuu).

Vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue.

Alueella tapahtuvaa rakentamista ja muita toimintoja rajoittavat pohjaveden pilaamiskielto (YSL 17§) ja pohjaveden muuttamiskielto (VL 3 luvun 2§). Alueelle ei saa sijoittaa pinta- ja pohjaveden laatua vaarantavia toimintoja. Alueella tulee kiinnittää erityistä huomiota pohjaveden suojelemiseen. Alueella on kielletty kemikaalien ja pohjavesien kannalta haitallisten jätteiden varastointi. Öljysäiliöt on sijoitettava rakennusten sisätiloihin tai katettuun suoja-altaaseen. Kaikkien jätevesien, myös puhdistettujen, imeyttäminen maaperään on kielletty. Rakentaminen, ojitukset ja maankaivu on tehtävä siten, ettei aiheuteta pohjaveden laatumuutoksia tai pysyviä muutoksia pohjaveden korkeuteen.

Lentuankoski kaava-alueen pohjoisosassa kuuluu Natura 2000 -alueeseen Lentuan alue (FI1200251, SAC). Lentua kuuluu rantojensuojeluohjelman kohteisiin (RSO110105). Lentua kuuluu myös Metsähallituksen Lentuan luonnonsuojelualueeseen (ESA110029). Lentuankosken molemmiin puoliin ovat yksityismaan luonnonsuojelualueet Lentua/Niska-aho (YSA117907) ja Lentua/Koski (YSA117922).

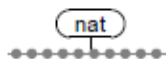
Luonnonsuojelualue.

Lentuan luonnonsuojelualue (ESA 110029), Lentua/Niska-aho (YSA117907) ja Lentua/Koski (YSA117922).

Metsähallituksen Lentuan luonnonsuojelualue on keskeinen osa Ystävyyden puistoa ja Ystävyyden luonnonsuojelualueita.

Luonnonsuojelualueet yksityisillä mailla ovat luonnonsuojelulain 3 luvun 24 §:n mukaisia luonnonsuojelualueita, joita koskevat rajoitukset ja alueilla sallitut toimenpiteet on määritetty ELY-keskuksen (aiemmin Ympäristökeskus) laatimissa rauhoituspäätöksissä.

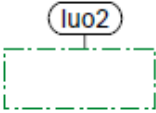
Alueita voidaan hyödyntää retkeily- ja ulkoilualueina, mikäli suojeluarvoja ei vaaranneta.

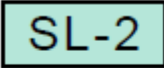
Natura 2000 verkostoon kuuluva alue.

Lentuan alue (FI1200251) on erityisten suojelutoimien alue (SAC), jossa suojelun toteutustapa luonnonsuojelulain ja vesilain nojalla.

Luontoselvityksen mukaiset kohteet ja alueet on huomioitu kaavamääräyksillä:

	Luontodirektiivin liitteen IVa-laji. Alueen luontoarvoja ei saa vaarantaa tai heikentää (luonnonsuojelulaki 49§).
	Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue. Alueita ei saa muuttaa niin, että niiden ominaispiirteiden tai luonnontilaisuuden säilyminen vaarantuu.
	Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue. Alueet ovat linnuston kannalta tärkeitä. Elinympäristön tilaa ei saa heikentää.

Lammasjärvessä on saaria, joita Metsähallitus on perustamassa luonnonsuojelualueiksi. Nämä on esitetty omalla merkinnällään:

	Suojelualue. Luonnonsuojelualueeksi perustettava alue. Alueita voidaan hyödyntää retkeily- ja ulkoilualueina, mikäli suojeluarvoja ei vaaranneta. Alueilla on voimassa MRL 43.2 §:n mukainen rakentamis- ja toimenpiderajoitus. Alueilla ei saa suorittaa maisemaa muuttavaa toimenpidettä ilman MRL 128 §:ssä mainittua maisematyölupaa.
---	--

Lisäksi alueella on harjuvyöhykkeen pääte, joka on merkitty ympäristöarvoiltaan merkittävänä:

	Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja.
---	---

6.3.4 Kaavamääräykset

YLEISET MÄÄRÄYKSET:

1. Rantaosayleiskaavaa voidaan käyttää rantavyöhykkeellä sijaitsevilla rakennuspaikoilla rakennusluvan myöntämisen perusteena MRL 72 § mukaisesti. Rakennuspaikat on määritetty tilakohtaisesti liitteenä olevan emätilalaskelman perusteella. Muualla rantavyöhykkeellä ei ole rakennusoikeutta, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.
2. Rakennushankkeeseen ryhtyvän tulee osoittaa rakennuspaikan rakennettavuus ja tarvittaessa toimenpiteet rakennuspaikan vahvistamiseksi rakennusluvan yhteydessä.
3. Rakennukset on rakentamistavaltaan, materiaaleiltaan ja mittasuhteiltaan sopeutettava alueen rakennuskantaan. Rakentaminen tulee tapahtua alueen ympäristöarvoja loukkaamatta.
3. Asutokäyttöön tarkoitetun rakennuspaikan tulee olla pinta-alaltaan vähintään 5000 m². Loma-asutuksen tai sellaisen asutokäyttöön tarkoitetun rakennuspaikan, joka voidaan liittää pienpuhdistamoon tai muun yleisen jätevesienkäsittelyn piiriin, rakennuspaikan vähimmäiskoko on 3000 m².
4. Määräykset tontin vähimmäiskoosta koskevat vain uusia rakennuspaikkoja ja olevia rakennuspaikkoja silloin, kun tontin koko esim. lohkomisen vuoksi muuttuu. Kaavamääräykset eivät vähennä aiemmin myönnetyn rakennusluvan mukaista rakennusoikeutta, mikäli kyseinen rakennuslupa on edelleen voimassa. Olevilla, yleiskaavassa määritetyn rakennuspaikan vähimmäiskokoa pienemmillä tonteilla sovelletaan voimassa olevaa rakennusjärjestystä rakennusoikeutta määritettäessä.
5. Rakennettaessa valta- ja kantateiden läheisyyteen tulee ottaa huomioon valtioneuvoston antamat sisä- ja ulkomelutasoja koskevat ohjeet tai kulloinkin voimassa olevat ohjeet ja määräykset. Uudisrakennuspaikoilla melusuojausten rakentaminen on kiinteistönomistajan tai -haltijan toteutettava.
6. Rakennuspaikka ei saa olla tulvauhan alainen (MRL 116§). Alaville alueille rakennettaessa tulee huomioida tulva- ja kosteusvahinkojen vaara. Kosteudelle alttiit rakennusosat on sijoitettava tason +164,81 m (N2000) yläpuolelle.
7. Uusille rakennuspaikoille tulee johtaa tonttitiet ensisijaisesti olemassa olevien pääsäteiden ja maantieliittymien kautta. Yleisten teiden varsilla tarvittavat liittymäluvat tai liittymän käyttötarkoituksen muutokset tulee hakea ennen rakennusluvan myöntämistä. Uusia teitä rakennettaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, ettei niiden rakentamisesta aiheudu merkittäviä maisemallisia vaurioita ja että pelto- ja niittyalueet säilyvät mahdollisimman yhtenäisinä kokonaisuuksina.

Vesi- ja jätehuoltoa koskevat määräykset:

VESI- JA JÄTEHUOLTOA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET:

1. Rakennuslupahakemukseen tulee liittää jätevesien käsittelyä ja johtamista koskevat suunnitelmat sekä selvitys siitä, että laadultaan soveltuvaa talousvettä on riittävästi saatavissa.
2. Jätevesien käsittelyssä on noudatettava kulloinkin voimassa olevaa lainsäädäntöä ja -asetusta sekä Kuhmon kaupungin rakennusjärjestystä. Jätevedet on käsiteltävä alan asiantuntijan ja kunnan hyväksymän suunnitelman mukaan siten, ettei pohjavesiä ja pintavesiä saastuteta.
3. Jätevettä tuottava kiinteistö on liitettävä yleiseen viemäriin, jos se sijaitsee sellaisella viemärilaitoksen toiminta-alueella, jossa liittyminen on mahdollista.
4. Mikäli viemäriverkkoon ei ole mahdollista liittyä, tulee kaikki pysyvän asutuksen jätevedet käsitellä voimassa olevien lakien ja asetusten mukaisesti joko kiinteistökohtaisesti tai useampien kiinteistöjen yhteisellä ratkaisulla.
5. Loma-asuntoihin ja saunarakennuksiin tulee ensisijaisesti rakentaa kompostoiva käymälä tai kiinteällä säiliöllä varustettu kuivakäymälä. Tällöin pesuvedet voidaan käsitellä maahan-imeytyksellä tai maasuodattimella. Mikäli loma-asuntoon tulee paineistettu vesi ja vesikäymälä, tulee jätevesien käsittely toteuttaa samantasoisesti kuin pysyvän asutuksen kohdalla.
6. Kiinteistöt tulee liittää jätelain mukaisesti jätehuoltoon.

6.4 Vertailevat tarkastelut

6.4.1 Muutos nykytilanteeseen

Alueella ei ole voimassa osayleiskaavaa, joten rakentaminen tapahtuu poikkeamislupien ja/tai suunnittelutarveratkaisujen myötä. Osayleiskaavan saatua lainvoiman alueelle saa rakennusluvan suoraan osayleiskaavan perusteella, mikäli rakennushanke sijoittuu osayleiskaavan mukaiselle rakennuspaikalle.

Koska alueella ei ole voimassa olevaa osayleiskaavaa, alueen rakentamisen esteitä ei ole koottuna yksiselitteisesti. Samoin, rakennusluvan hakemisajankohdasta riippuen lähtökohdat voivat vaihdella. Myöskään maanomistajien tasapuolista kohtelua ja tiiviimpää mitoitusta ei voida soveltaa ilman osayleiskaavoitusta.

6.4.2 Valtakunnalliset ja seudulliset intressit

Osayleiskaavassa huomioidaan valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Erityisesti toimiva aluerakenne, taloudellisuus sekä eheytyvä yhdyskuntarakenne ovat olleet lähtökohdina. Alueen rakennuspaikat on osoitettu mahdollisimman hyvin saavutettaviksi, eikä uusia vakituisen asumisen alueita ole esitetty. Elinympäristön laatua edistetään kaavamääräyksin, mm. huomioiden luonnon ja maisemien kannalta erityiset kohteet. Luonnon- ja kulttuuriympäristön sekä maiseman kannalta merkittävät kohteet ja alueet on huomioitu, eikä uutta rakentamista ole sijoitettu herkille alueille. Lisäksi on esitetty mm. uusia virkistyskohteita ja viheryhteystarpeita. Tulviin varautumiseksi on huomioitu mahdollisuus kerran sadassa vuodessa esiintyvälle tulvalle.

Voimassa olevan maakuntakaavan mukaisesti Lammasjärven alueelle on esitetty virkistysalueita saariin. Suojelualueet ja ympäristöarvot on huomioitu. Kajaani-Kuhmo-Vartius -käytävän suunnittelumääräyksen mukaisesti alueella on huomioitu matkailu sekä kulttuuriympäristö. Rantarakentamisen osalta on suunnittelun lähtökohtana ollut riittävä vapaan rannan määrä sekä virkistysmahdollisuudet.

6.4.3 Tavoitteiden toteutuminen

Osayleiskaavoituksen tavoitteisiin on pystytty vastaamaan kohtuullisen hyvin. Rakentamis-paineesta eli toivotuista rakennuspaikoista usea on pystytty toteuttamaan sopivalla mitoituksella eri alueilla. Emätilaselvityksen käyttö kaavatyön yhtenä lähtökohtana turvaa maanomistajien tasapuolista kohtelua. Vesistöjen rannoille ja saariin on mahdollista toteuttaa virkistysverkosto, mutta asiasta tulee keskustella vielä luonnosvaiheen kuulemisen yhteydessä maanomistajien kanssa.

7 YLEISKAAVAN VAIKUTUKSET

Kaavan vaikutuksia arvioidaan maankäyttö- ja rakennuslain yleisten säädösten sekä erityisesti 39 § (yleiskaavan sisältövaatimukset) edellyttämällä tavalla. Vaikutusten selvittämisen tarkoituksena on jo suunnittelun aikana saada tietoa suunnitteluratkaisujen merkityksestä ja siten parantaa lopullisen suunnitelman laatua.

Osayleiskaavan arvioinnissa vaikutuksia kuvataan niiden muutosten kautta, joita toteuttaminen aiheuttaa suhteessa nykytilaan. MRL 9 §:n ja MRA 1 §:n mukaisesti vaikutukset arvioidaan liittyen:

- ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön
- maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon
- kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin
- alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen
- kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön.

Osayleiskaavan välittömät vaikutukset kohdistuvat pääasiassa suunnittelualueelle sekä sen lähialueille.

7.1 Arviointimenetelmät

Vaikutusten selvittäminen perustuu alueelta tehtyihin selvityksiin, olemassa olevaan perustietoon, maastokäynteihin, osallisilta ja viranomaisilta saataviin lähtötietoihin ja palautteeseen sekä laadittavien suunnitelmien ympäristöä muuttavien ominaisuuksien analysointiin.

Vaikutusten arviointia täydennetään valmisteluvaiheen kuulemisen jälkeen.

7.2 Ympäristövaikutukset

7.2.1 Vaikutukset kyläkuvaan, maisemaan ja rakennettuun ympäristöön

Osayleiskaavassa on huomioitu maisemaa ja rakennettua kulttuuriympäristöä edustavat arvokohteet kaavan taustaselvityksenä laaditun maisema- ja kulttuuriympäristöselvityksen pohjalta.

Lammasjärven ranta-alueilla on muutamia maisemallisesti arvokkaita kulttuurimaisema-alueita Sylväjässä, Teeriniemessä, Koskenkylällä, Häkkilänniemessä sekä Lammasjärven pohjoisrannalla Luotolassa ja Joukolassa. Maisemallisesti arvokkaiden peltoalueiden säilyminen edellyttää maisemaa avoimena pitävän viljelytoiminnan jatkumista. Viljelyn loputtua maisema alkaa vähitellen kasvaa umpeen.

Viljelysmaisemiin liittyvät rakennukset ja pihapiirit ovat arvokkaita osana kulttuurimaisemakokonaisuutta. Maiseman säilyminen avoimena tukee myös pihapiireille ominaisten arvojen säilymistä. Osa rakennuksista on myös itsessään arvokkaita esimerkkeinä kainuulaisesta rakennusperinteestä. Perinteisiä 1800-luvulla ja 1900-luvun alussa rakennettuja maatilojen pihapiirejä on Lammasjärveä ympäröivillä alueilla kuitenkin varsin vähän. Van-

hat pihapiirit ovat tyypillisesti rakennuskannaltaan kerroksellisia, niihin kuuluu vanhojen rakennusten ohella myös mm. jälleenrakennuskaudella rakennettuja asuin- ja talousrakennuksia. Rakennuskannan vaatimattomuus ja kerroksellisuus hahmottuu alueellisena erityispiirteenä.

Maisemallisesti arvokkaat viljelysmaisema-alueet on esitetty kaavassa maisemallisesti arvokkaina peltoalueina, mikä tukee maisemalle ominaisen avoimuuden ja järvimaisemiin avautuvien näkymien säilymistä.

Arvokkaat rakennukset ja niiden muodostamat kokonaisuudet on huomioitu rakennustaiteellisesti, historiallisesti ja/tai maisemallisesti arvokkaina kohteina. Kaavamääräys tukee rakennusten säilymistä asuttuina ja käytössä sekä niiden ominaispiirteet ja arvot säilyttävää korjaamista. Pihapiirien lisärakentaminen on mahdollista, mikä osaltaan tukee pihapiirien säilymistä asuttuina.

Valtakunnallisesti arvokas Lentuankosken alue on merkitty osayleiskaavaan omalla merkinnällään, joka edellyttää alueen arvojen vaalimista ja ominaispiirteiden säilyttämistä.

7.2.2 Vaikutukset luontoon, maa- ja kallioperään, veteen ja ilmastoon

Luontoselvityksessä esitetyt luontoarvojensa puolesta huomioitavat alueet ja kohteet sekä lajiesiintymät on huomioitu kaavaratkaisussa eikä näille alueille ei ole esitetty muuttuvaa maankäyttöä. Luonnonsuojelualueet ja Natura-alue Lentuan alueen osa-alueet Lentuankosken ympärillä on huomioitu.

Kaavaratkaisu tukeutuu maisemaselvityksessä laadittuun maisemarakenneanalyysiin. Uudet rakennuspaikat sijoittuvat analyysin mukaan rakentamiseen parhaiten soveltuville paikoille rantojen matalille kumpareille. Soiset ja alavat alueet sekä tulvanuhan alla olevat alueet on jätetty rakentamattomiksi.

Maisemaselvityksessä laadittu maisemakuva-analyysi on huomioitu kaavaratkaisussa. Maisemakuvallisia solmukohtia, näkymiä, maamerkkejä on pyritty korostamaan ja tuomaan esille.

Tulvanuhan alaisille alueille ei ole osoitettu uusia rakennuspaikkoja. Tulva-alueilla jo ennestään sijaitsevat rakennuspaikat on huomioitu erillisellä kaavamerkinnällä ja kaavamääräyksellä, joka mahdollistaa olemassa olevien rakennusten korjaamisen.

Pohjavesialueelle on annettu määräys, joka turvaa pohjavesivarantoja. Rakentamisen esitetty määrä ja todennäköinen hitaahko rakentamisen toteutumisaikataulu vaikuttavat siihen, että merkittäviä vesistövaikutuksia ei odoteta.

7.2.3 Vaikutukset liikenteeseen ja infrastruktuuriin

Kaavaratkaisu tukeutuu olemassa olevaan tiestöön. Uusille loma-asuntopaikoille johtavat tiet edellytetään sijoitettaviksi ensisijaisesti olemassa olevien pääsysteiden ja maantieliittymien kautta. Uusien teiden rakentamisessa tulee ottaa huomioon maisema ja sen ominaispiirteet.

Suunnittelussa on huomioitu teiden melualueet ja meluarvot. Liikenneviraston liikennemääräkartan (2017) mukaan suunnittelualueen tiestö on vähäliikenteistä. Liikennevirrat ovat suurimmat Kuhmon keskustaajamaan johtavilla tiellä: Sylväjän ohi menevällä tiellä ja itäpuolen tiellä. Näiden teiden varsille ei ole suunniteltu uutta rakentamista. Sylväjässä tien läheisyydessä on olemassa olevaa asutusta.

Sähköverkko olisi hyvä saada koko alueelle. Vapaa-ajanasuntojen käyttömukavuus ja viiptymä voisivat tällöin kasvaa.

7.3 Taloudelliset vaikutukset

Uudet rakennuspaikat sijoittuvat olemassa olevien rakennuspaikkojen tuntumaan, olemassa olevien teiden lähistölle. Rakennuspaikoilla rakentamisen kustannukset kohdentuvat ensisijaisesti yksityisille maanomistajille.

7.4 Sosiaaliset vaikutukset

7.4.1 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön

Osayleiskaava tukee olemassa olevien elinkeinojen, lähinnä maa- ja metsätalouden, säilymistä. Asuinpaikoille on mahdollista rakentaa myös pienimuotoista liike- ja yritystoimintaa, josta ei aiheudu ympäristöhäiriöitä. Elinkeinojen tukeminen tukee myös alueen elinvoimaisuuden säilymistä.

Lammasjärven rannoille on suunniteltu uusia rakennuspaikkoja loma-asumista varten. Kaavaratkaisu lisää loma-asumista alueella ja tukee siten alueen elinvoimaisuuden säilymistä. Loma-asukkaat käyttävät Kuhmon keskusta-alueen palveluja, mikä parantaa palvelujen käyttöastetta. Toisaalta palvelujen käyttö lisää liikennettä keskusta-alueelle johtavilla teillä. Liikennemäärien lisääntymistä voidaan kuitenkin pitää vähäisenä.

7.4.2 Vaikutukset maa- ja metsätalouteen, yritystoimintaan ja palveluihin

Lammasjärven ympäristö on vahvasti maa- ja metsätalousvaltaista, harvaan rakennettua aluetta. Osayleiskaava mahdollistaa jatkossakin maa- ja metsätalouden harjoittamisen alueella. Maisemallisesti tärkeillä paikoilla, kuten muutamilla saarilla, metsän hoidossa on huomioitava toimenpiteiden maisemalliset vaikutukset. Kaavamääräys ei kuitenkaan estä metsätalouden harjoittamista. Maisematyölupaa ei edellytetä maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla.

Alueelle ei sijoitu kaupallisia palveluita. Asutus tukeutuu Kuhmon keskustassa sijaitseviin palveluihin. Järvien ympärille on suunniteltu pääasiassa loma-asumiseen varattuja uusia asuinpaikkoja. Alueella on entuudestaan myös harvaa vakinaista asutusta. Kaavassa ei osoiteta uusia vakinaisen asumisen paikkoja.

Alueen elinkeino- ja yritystoiminnan kehittymistä tuetaan osayleiskaavassa sallimalla vakinaisilla asuinpaikoilla ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien pienimuotoisten työ- ja liiketilojen rakentaminen. Näille alueille voi siis perustaa yritystoimintaa, esim. parturi-kampaa-moja, käsityöverstaita jne.

Osayleiskaava mahdollistaa Lentuankosken tuntumassa sijaitsevan leirintäalueen kehittämisen. Lentuankosken matkailutoiminnan kehittämismahdollisuuksia on tuettu virkistysalueilla, yhteyksillä ja yhteystarvemerkinnoilla.

8 YLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN

Alueelle suunniteltuja uusia rakennuspaikkoja toteutetaan todennäköisesti vähitellen pitkän aikavälin kuluessa, maanomistajien tarpeesta riippuen. Alueen virkistysyhteyksien toteuttaminen voi tapahtua nopeastikin.

8.1 Detaljikaavoitus, muu suunnittelu ja toteuttamistoimenpiteet

Alueelle ei ole suunniteltu uusia asemakaavoitettavia alueita.

Oulu, 12. helmikuuta 2019

Sweco Ympäristö Oy

Johanna Lehto
FM

Kaisa Mäkinen
Arkkitehti